

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

DIŞİŞLERİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

2'nci Toplantı

14 Ocak 2025 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, bugünkü toplantının 2025 yılının ilk toplantısı olması dolayısıyla herkesin yeni yılını kutladığına, Komisyonun en son toplantısından bugüne kadar yaptığı faaliyetlere, uluslararası alandaki ve bölgedeki gelişmelere, 28'inci Yasama Döneminin başlangıcından bugüne kadar Komisyona gelen kanun tekliflerine ve bugünkü toplantıda Dışışleri Bakanlığından Suriye'deki son gelişmelerle ilgili bir brifing alınmasına ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Komisyonun bugünkü gündemine ve uygun bulma kanun tekliflerinin tümü üzerindeki görüşülme usulüne ilişkin açıklaması

3.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, gündemin son maddesinde Dışışleri Bakanlığından Suriye'deki son gelişmeler çerçevesinde bir brifing almayı talep ettiklerine ilişkin açıklaması

4.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Dışışleri Bakan Yardımcısı Nuh Yılmaz ve ekibine verdikleri bilgilerden, Komisyon üyelerine katkılarından dolayı teşekkür ettiğine ve kabul edilen kanun tekliflerine ilişkin muhalefet şerhlerine ilişkin açıklaması

III.- SEÇİMLER

1.- Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Alt Komisyonu üye seçimi

IV.- KARARLAR

1.- (2/1617) esas numaralı Kanun Teklifi'nin bugünkü Komisyon gündeminden çıkarılmasına ve Dışışleri Bakanlığı tarafından Suriye'de yaşanan gelişmeler konusunda Komisyona bilgilendirme yapılmasına ilişkin karar

2.- Dışışleri Bakan Yardımcısı Nuh Yılmaz'ın Komisyonu bilgilendirmesinin TBMM İçtüzüğü'nün 32'nci maddesi uyarınca kapalı oturumda yapılmasına ilişkin karar

3.- Kapalı oturum kararının kaldırılmasına ve açık toplantı düzenine geçilmesine ilişkin karar

V.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tayland Krallığı Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1647), (TBMM İçtüzüğü'nün 77'nci maddesine göre)

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Milli Savunma Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2590)

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu Arasında İstanbul'da Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu Küresel Ofisi Kurulmasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/2461)

4.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Doğal Gaz Alanına İlişkin İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2845)

5.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Vatandaşlarına Konsolosluk Yardımı Sunulması Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1668)

6.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Uluslararası Denizcilik Örgütü Sözleşmesinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2049)

7.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gabon Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2000)

8.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Pan-Avrupa-Akdeniz Tercihli Menşe Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyon Ortak Komitesinin 1/2023 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2838)

9.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Kalkınma İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1993)

10.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2462)

11.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2463)

VI.- AÇIKLAMALAR

1.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, bugün Hatay'dan gelen heyetin yaptığı ziyaretlere, Hatay ile Suriye arasındaki bağa, oradaki insanların endişelerine, Suriye'deki sıkıntıları ve olayları gözlemlemek amacıyla Suriye'ye yapılacak bir ziyaretin çok olumlu olacağını düşündüğüne ilişkin açıklaması

VII.- SUNUMLAR

1.- Dışişleri Bakan Yardımcısı Nuh Yılmaz'ın, Suriye'de yaşanan son gelişmeler hakkında sunumu

VIII.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- Dışişleri Bakan Yardımcısı Nuh Yılmaz tarafından yapılan sunuma ilişkin görüşme

IX.- KAPALI OTURUMLAR

A) Kapalı Oturumlar

1.- Üçüncü Oturum kapalı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
DIŞİŞLERİ KOMİSYONU

-----0-----
2'nci Toplantı
14 Ocak 2025 Salı
-----0-----

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Dışışleri Komisyonu saat 15.16'da açılarak dört oturum yaptı.

Birinci Oturum

Komisyon Başkanı Fuat Oktay,

Bugünkü toplantının 2025 yılının ilk toplantısı olması dolayısıyla herkesin yeni yılını kutladığına, Komisyonun en son toplantısından bugüne kadar yaptığı faaliyetlere, uluslararası alandaki ve bölgedeki gelişmelere, 28'inci Yasama Döneminin başlangıcından bugüne kadar Komisyona gelen kanun tekliflerine ve bugünkü toplantıda Dışışleri Bakanlığından Suriye'deki son gelişmelerle ilgili bir brifing alınmasına,

Komisyonun bugünkü gündemine ve uygun bulma kanun tekliflerinin tümü üzerindeki görüşölme usulüne,

Gündemin son maddesinde Dışışleri Bakanlığından Suriye'deki son gelişmeler çerçevesinde bir brifing almayı talep ettiklerine,

İlişkin açıklama yaptı.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Alt Komisyonunda CHP Grubuna düşen üyelik için Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer seçildi.

(2/1617) esas numaralı Kanun Teklifi'nin bugünkü Komisyon gündeminden çıkarılması ve Dışışleri Bakanlığı tarafından Suriye'de yaşanan gelişmeler konusunda Komisyona bilgilendirme yapılması hususunun Komisyon gündemine alınması kabul edildi.

Cumhurbaşkanlığınca TBMM Başkanlığına sunulan, 27'nci Yasama Döneminde görüşölmediğinden kadük kalan, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tayland Krallığı Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1647), (TBMM İçtüzüğü'nün 77'nci maddesine göre), tümü üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak İç Tüzük'ün 77'nci maddesi kapsamında önceki dönem Komisyon raporunun ve metnin benimsenmesi oylanarak kabul edildi.

İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un;

Türkiye Cumhuriyeti Milli Savunma Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2590),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu Arasında İstanbul'da Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu Küresel Ofisi Kurulmasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/2461),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Doğal Gaz Alanına İlişkin İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2845),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Vatandaşlarına Konsolosluk Yardımı Sunulması Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1668),

Uluslararası Denizcilik Örgütü Sözleşmesinde Yapılan Değışikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2049),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gabon Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2000),

Pan-Avrupa-Akdeniz Tercihli Menş Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyon Ortak Komitesinin 1/2023 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2838),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2462),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2463),

Tümü ve maddeleri üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Cumhurbaşkanlığınca TBMM Başkanlığına sunulan, 27'nci Yasama Döneminde görüşölmediğinden kadük kalan, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Kalkınma İş Birliği

Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1993), tümü ve maddeleri üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur, bugün Hatay'dan gelen heyetin yaptığı ziyaretlere, Hatay ile Suriye arasındaki bağa, oradaki insanların endişelerine, Suriye'deki sıkıntıları ve olayları gözlemlemek amacıyla Suriye'ye yapılacak bir ziyaretin çok olumlu olacağını düşündüğüne ilişkin açıklama yaptı.

Dışışleri Bakan Yardımcısı Nuh Yılmaz tarafından, Suriye'de yaşanan son gelişmeler hakkında sunum yapıldı.

Oturuma saat 17.23'te son verildi.

İkinci Oturum

Dışışleri Bakan Yardımcısı Nuh Yılmaz tarafından yapılan sunuma ilişkin görüşme yapıldı.

Dışışleri Bakan Yardımcısı Sayın Nuh Yılmaz'ın Suriye'de yaşanan gelişmeler konusunda Komisyonu daha sağlıklı ve güvenli bir şekilde bilgilendirebilmesi için TBMM İçtüzüğü'nün 32'nci maddesi uyarınca kapalı oturuma geçilmesine ilişkin önerge kabul edildi.

Oturuma saat 18.09'da son verildi.

Üçüncü Oturum (Kapalıdır)

Dördüncü Oturum

Dışışleri Bakan Yardımcısı Nuh Yılmaz'ın Suriye'de yaşanan gelişmeler konusunda Komisyonu daha sağlıklı ve güvenli bir şekilde bilgilendirebilmesi için TBMM İçtüzüğü'nün 32'nci maddesi uyarınca alınan kapalı oturum kararının kaldırılmasına ve açık toplantı düzenine geçilmesine ilişkin önerge kabul edildi.

Komisyon Başkanı Fuat Oktay, Dışışleri Bakan Yardımcısı Nuh Yılmaz ve ekibine verdikleri bilgilerden, Komisyon üyelerine katkılarından dolayı teşekkür ettiğine ve kabul edilen kanun tekliflerine ilişkin muhalefet şerhlerine ilişkin açıklama yaptı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, toplantıya saat 19.34'te son verildi.

14 Ocak 2025 Salı
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 15.16
BAŞKAN: Fuat OKTAY (Ankara)
BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa CANBEY (Balıkesir)
SÖZCÜ: Ceyda BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir)
KÂTİP: Derya BAKBAK (Gaziantep)

----- 0 -----

BAŞKAN FUAT OKTAY - Dışışleri Komisyonumuzun çok değerli üyeleri; Dışışleri Bakanlığımızın Değerli Bakan Yardımcısı, kamu kurumlarımızın saygıdeğer temsilcileri, çok değerli katılımcılar; Dışışleri Komisyonumuzun 28'inci Yasama Dönemi 13'üncü Toplantısını açıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır, mevcuttur, görüşmelere başlıyoruz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, bugünkü toplantının 2025 yılının ilk toplantısı olması dolayısıyla herkesin yeni yılını kutladığına, Komisyonun en son toplantısından bugüne kadar yaptığı faaliyetlere, uluslararası alandaki ve bölgedeki gelişmelere, 28'inci Yasama Döneminin başlangıcından bugüne kadar Komisyona gelen kanun tekliflerine ve bugünkü toplantıda Dışışleri Bakanlığından Suriye'deki son gelişmelerle ilgili bir brifing alınmasına ilişkin açıklaması

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündem sizlere önceden bildirilmişti. 12 maddeden oluşan bir gündemimiz var.

Ben, müsaadelerinizle, kısa bir açış konuşmasıyla toplantımıza başlamak istiyorum.

Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, değerli katılımcılar; 2025 yılının ilk toplantısı dolayısıyla bir kez daha hepinizin yeni yılını kutluyorum, 2025 yılının hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Gündemimize geçmeden önce, yine, her zaman olduğu gibi, en son toplantımızdan bugüne kadarki hem Komisyon olarak yaptığımız faaliyetlerle ilgili hem de uluslararası alanda ve bölgemizdeki gelişmelere ilişkin birkaç görüşümü de paylaşmak istiyorum.

Son toplantımızdan bu yana, komşumuz Suriye'de son derece önemli gelişmeler yaşandı; hepimizin malumu. Muhalif gruplar başlattıkları harekât sonucunda on iki gün gibi kısa bir süre içerisinde rejimi devirmişler ve Beşar Esad da Suriye'den kaçmış durumda zaten. Esad, yine arkasında yüz binlerce ölü, milyonlarca mülteci, yerinden edilmiş insan ve altyapısı büyük ölçüde yıkılmış bir ülke bırakmış durumda. Suriye topraklarının önemli bir bölümü PKK ve SDG terör örgütünün kontrolüne geçmiş durumda ne yazık ki.

Esed rejiminin çöküşüyle Suriye'de yeni bir döneme girilmiştir. Bölgedeki dengeler yeniden şekillenmektedir. Doğal olarak Suriye'deki gelişmeler ülkemiz için pek çok açıdan son derece önemlidir, kritiktir. Bu kritik aşamada Suriye'nin toprak bütünlüğünün ve siyasi birliğinin korunması elzemdir. Yeni yönetimin kapsayıcı olması, tüm kesimlerin can, mal ve hayat güvenliğini sağlaması ve kötü muameleye yer vermemesi ve Suriye dışında yaşayan mülteci ve sığınmacıların ülkelerine güvenli bir şekilde geri dönebilmelerine imkân tanıyacak ortamı oluşturması önemlidir. Keza Suriye'nin komşuları için tehdit olmaktan çıkması, başta DEAŞ ve PKK olmak üzere terör örgütlerinin yerleştiği ve yeşerdiği bir alan olmaması büyük önem taşımaktadır. Tüm bunların gerçekleşebilmesi için öncelikle Suriye'de yaraların hızla sarılması, siyasi istikrarın güçlendirilmesi ve ülkenin hızlı bir şekilde yeniden imarı ve ekonomik canlanmanın sağlanması gerekmektedir.

Ülkemiz, Suriye'deki gelişmeleri yakından takip etmekte ve dün olduğu gibi bugün de Suriye halkına verdiği desteği sürdürmektedir. Dolayısıyla biz de Dışışleri Komisyonu olarak aynı çerçevede Suriye'deki tüm gelişmeleri yakından takip ediyoruz.

Değerli Komisyon üyeleri, Suriye'de Esed rejiminin yıkılmasıyla birlikte bölgemizde istikrara yönelik ümitler yükselmiş olmakla birlikte, yakın coğrafyamızda yaşamakta olduğumuz diğer çatışma ve savaş durumları maalesef devam etmektedir. Netanyahu Hükûmeti, uluslararası hukuku ve tüm insani normları hiçe sayarak Filistin halkı üzerinde soykırım boyutuna ulaşan yıkım ve yok etme operasyonunu sürdürmektedir. Lübnan'da kısmi bir ateşkes sağlanmakla birlikte, İsrail, Suriye'deki son gelişmelerden faydalanarak işgalci zihniyetini arttırmış ve 1974 yılında imzalanan anlaşmayı ihlal ederek İsrail-Suriye arasındaki ayrıştırma bölgesine girmiş ve Suriye topraklarında ilerlemiştir. Bu durum, bölgede barış ve istikrar ve İsrail'in yayılmacılığı açısından ciddi bir endişe kaynağı oluşturmaktadır.

Ülkemizin hemen kuzeyinde ise Karadeniz'de komşu olduğumuz Rusya Federasyonu ve Ukrayna arasındaki savaş durumu maalesef tüm şiddetiyle devam etmektedir.

Değerli Komisyon üyelerimiz, değerli katılımcılar; Amerika Birleşik Devletleri'nde Cumhuriyetçilerin Senato ve Temsilciler Meclisinde çoğunluğu sağladığı ve yine, 20 Ocak 2025 tarihi itibarıyla, seçilmiş Başkanı Donald Trump'ın göreve başlaması öngörülmekte. Bu, ABD açısından yeni bir dönemin başlangıcı olacaktır.

Öte yandan, Almanya ve Fransa'da da önemli siyasi gelişmeler yaşanmaktadır. Gerek çevremizde gerek bölgemizde ve gerekse dünyanın diğer bölgelerindeki tüm bu gelişmeleri ve bu gelişmelerin Türkiye üzerindeki olası etkilerini yine Dışışleri Komisyonu olarak yakından takip etmekteyiz.

Değerli arkadaşlar, dünyada etkisi ve önemi giderek artan parlamenter diplomasi alanındaki faaliyetlerimizi Komisyon olarak sürdürmeye devam ediyoruz. Bu kapsamda, son Komisyon toplantımızdan bu yana gerçekleştirdiğimiz faaliyetlere de kısaca değinmek isterim. Bir önceki toplantımızda da bahsettiğimiz üzere Türk devletleri arasında parlamenter diplomasi boyutunda iş birliğini arttırmayı teminen, Türk Devletleri Teşkilatı üye ve gözlemci ülkelerinin Dışışleri Komisyonları arasında düzenli toplantıların yapılmasını sağlayacak bir mekanizma oluşturma gayretindeyiz. Bu amaçla 5 Aralık 2024 tarihinde Ankara'daki Türk Devletleri Teşkilatı büyükelçileriyle bir hazırlık toplantısı gerçekleştirdik, oluşturulacak böyle bir mekanizmanın işleyiş esasları konusunda görüş alışverişinde bulunduk. Bu mekanizmanın işleyiş kurallarını belirlemek amacıyla da yine ilki 25

Nisan 2024 tarihinde Bakü'de gerçekleştirilen Türk Devletleri Parlamentoları Dışışleri Komisyonları Toplantısı'nın ikincisini 2025 yılının Şubat ayında -büyük ihtimalle de 18-19 Şubat gibi gözüküyor şu aşamada- ülkemizde gerçekleştireceğiz.

Öte yandan, Türkiye, Azerbaycan ve Gürcistan Parlamentoları Dışışleri Komisyonları üçlü toplantısının dokuzuncusunu 3-4 Aralık 2024'te Gazi Meclisimizin çatısı altında gerçekleştirdik. Bu toplantıda da yine gerek üçlü iş birliği mekanizmaları, imkânları ve gerekse bölgesel ve küresel gelişmeleri değerlendirme fırsatı bulduk.

Ayrıca, 6-8 Aralık 2024 tarihlerinde Azerbaycan Cumhuriyeti Millî Meclisinin 106'ncı kuruluş yıl dönümü münasebetiyle düzenlenen Uluslararası Parlamento Konferansı'na katılarak, diğer milletvekillerimizle birlikte Azerbaycan'ı ziyaret ederek Karabağ'da kurtarılan bölgeleri yerinde görme fırsatı bulduk. Yine, bu vesileyle de Mecliste yapılan toplantıda yine tüm siyasi partilerimizin de katılımıyla, orada da konuşmalarıyla da oradaki Meclisin kuruluş yıl dönümünde de Azerbaycanlı kardeşlerimizle bu güzel günü paylaşma fırsatı bulduk.

19 Kasım 2024 tarihinde davetimiz üzerine ülkemize gelen İtalya Senatosu Dışışleri ve Savunma Komisyonu Başkanı Stefania Gabriella ve Anastasia Craxi'yle Gazi Meclisimizde görüşmeler gerçekleştirdik. İtalya'yla ikili iş birliği imkânları ve bölgesel gelişmeleri ele alma fırsatı bulduk. 26 Kasım 2024'te İtalya Dışışleri ve Uluslararası İş Birliği Bakanlığı ile yine İtalya Uluslararası Siyaset Çalışmalar Enstitü tarafından Roma'da düzenlenen Akdeniz Diyalogları Parlamenter Forumu'na katılarak başta İsrail'in Gazze'deki saldırıları olmak üzere geniş Akdeniz havzasında yaşanan çatışmalara ve geliştirilebilecek çözüm ve iş birliği imkânlarına ilişkin görüşlerimizi paylaştık.

Geçtiğimiz dönem içerisinde ayrıca Ankara'daki Pakistan, Norveç, Azerbaycan Büyükelçilerini ve Avrupa Milletleri Federal Birliği FUEN'in Türk Azınlıkları, Türk Toplulukları Çalışma Grubu Başkanını kabul ederek görüşmeler yaptık. Önümüzdeki dönemde de yine parlamenter diplomasi faaliyetlerimizi yoğun bir şekilde devam ettireceğiz.

Değerli arkadaşlar, 28'inci Yasama Döneminin Komisyonumuza esas olarak havale edilen toplam kanun teklifi sayısı 197, Komisyonumuzda bulunan teklif sayısı 49'dur. Bugün bunlardan 12 kanun teklifini daha siz Değerli Komisyon üyelerimizin onayına sunuyor olacağız.

Bir de müsaadelerinizle, Suriye'de özellikle son gelişmeler yine hepimizin malumu. Dışışleri Komisyonu olarak toplanıp da Suriye'yi gündemimize almamamız uygun olmaz düşüncesiyle, eğer bugün sizler de uygun görürseniz, bir önergeyle hemen bu maddelerden sonra Bakanlığımızdan bir Suriye brifingi alıp ayrıca sizlerin görüşlerini de burada değerlendirme, paylaşma fırsatımız olur diye düşünüyorum. Bununla ilgili zaten vakti geldiğinde önergeyi sunarız, eğer kabul görürse biz Suriye brifingi almak istiyoruz.

Ben, tekrar toplantımızın hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Basındaki arkadaşlarımıza ben teşekkür ediyorum.

III.- SEÇİMLER

1.- Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Alt Komisyonu üye seçimi

BAŞKAN FUAT OKTAY - Bilindiği üzere, Komisyonumuzun 26/12/2023 tarihli Toplantısı'nda Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı onayıyla Dışışleri Komisyonu bünyesinde Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Alt Komisyonu adlı bir alt komisyon oluşturulmuştu. Alt komisyonda AK PARTİ'nin 4, CHP'nin 1, DEM PARTİ'nin 1, MHP'nin 1, İYİ Parti'nin 1 ve Saadet-Gelecek Grubunun da 1 üyeye temsil edilmesi ve toplam 9 üyeden oluşması hususunda mutabakata varılmıştı. Alt komisyonda CHP'yi temsilen görev yapmakta olan Düzce Milletvekili Sayın Talih Özcan'ın yerine Eskişehir Milletvekili Sayın Utku Çakırözer'in temsil edileceği bilgisi Başkanlığımıza iletilmiştir.

Bahse konu değişikliği Komisyonumuzun onayına sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Dolayısıyla bu sonuca göre, alt komisyon üyeliğine seçilen Sayın Çakırözer'i tebrik ediyorum; yeni görevinde başarılar diliyorum.

IV.- KARARLAR

1.- (2/1617) esas numaralı Kanun Teklifi'nin bugünkü Komisyon gündeminden çıkarılmasına ve Dışışleri Bakanlığı tarafından Suriye'de yaşanan gelişmeler konusunda Komisyona bilgilendirme yapılmasına ilişkin karar

BAŞKAN FUAT OKTAY - Bu gündem değişikliğiyle ilgili bir önergemiz var; orada yine, Bakanlığımızın, zannediyorum, bir maddenin çıkarılmasıyla alakalı da bir önerisi vardı, hem o maddeyi çıkarmış oluruz, gerekirse yerine de Suriye'yi gündemimize alırız.

Önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1617) esas numaralı Kanun Teklifi'nin bugünkü Komisyon gündeminden çıkarılması ve Dışışleri Bakanlığı tarafından, Suriye'de yaşanan gelişmeler konusunda Komisyonumuza bilgilendirme yapılması hususunun Komisyon gündemine alınmasını arz ve teklif ederiz. 14/1/2025

Mahmut Rıdvan Nazırlı
Elâzığ

Asuman Erdoğan
Ankara

BAŞKAN FUAT OKTAY - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. Teşekkür ediyorum.

Bu açıklamalardan sonra, o zaman, şimdi gündemimize geçiyoruz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Komisyonun bugünkü gündemine ve uygun bulma kanun tekliflerinin tümü üzerindeki görüşülme usulüne ilişkin açıklaması

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, bugünkü gündemimizde, yine, 12 maddemiz bulunmakta.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 77'nci maddesi kapsamında bir teklif yer almaktadır. Söz konusu anlaşma 27'nci Yasama Döneminde Komisyonumuzda kabul edilmiş ve muhalefet şerhi verilerek rapora bağlanmıştır. Bahse konu anlaşma Genel Kurul gündemine girmiş ancak seçim süreci nedeniyle görüşülemeyerek kadük kalmıştır. Bugün ele alacağımız gündem maddeleri 9 Ocak 2025 Perşembe günü TBMM uzantılı e-posta adreslerinize de gönderilmiş ve ayrıca dağıtılmıştır.

Yine, kanun tekliflerinin görüşmelerine geçmeden önce uygun bulma kanun tekliflerinin tümü üzerinde görüşülme usulüne ilişkin kısa bir bilgi vermek istiyorum. Gündemimizde yer alan uygun bulma ve diğer kanun teklifleri genel görüşme usulüne göre yapılacaktır. Bu çerçevede, ilgili kanun teklifinin tümü üzerinde görüşme açarak Dışişleri Bakanlığı temsilcimize, ardından ihtiyaç hâlinde anlaşmayı imzalayan kurum temsilcisine söz vereceğiz. Akabinde, Komisyon üyelerimizin görüşlerini alarak tümü üzerindeki görüşmeleri tamamlayacağız.

Geçen dönem Komisyonunda kabul edilen ve muhalefet şerhi bulunan bir kanun teklifi için İç Tüzük'ün 77'nci maddesi kapsamında, önceki dönem Komisyon raporunun benimsenmesinin uygun olacağı kanaatindeyim. Bu kapsamda da yine ilgili kanun teklifinin tümü üzerinde görüşme açarak görüşmelerimizi yapacağız. Ardından, önceki dönem Komisyon raporunun ve metnin benimsenmesini oylarınıza sunacağız.

V.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tayland Krallığı Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1647), (TBMM İçtüzüğü'nün 77'nci maddesine göre) ¹

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemin 1'inci sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/1647) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tayland Krallığı Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Bahse konu teklif 27'nci Yasama Döneminde Komisyonunda görüşülerek rapora bağlanmış ancak görüşülmediğinden kadük kalmıştır. İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş tarafından 3/10/2023 tarihinde yenilenen teklif 4/10/2023 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Adalet Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmesi için sözü Dışişleri Bakan Yardımcımız Sayın Berris Ekinci'ye bırakıyorum.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; öncelikle yüce Meclisimizin bu Değerli Komisyonunda yer almaktan, bulunmaktan büyük şeref duyuyorum.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tayland Krallığı Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşması Tayland Başbakanının ülkemizi ziyareti esnasında 5 Temmuz 2013 tarihinde İstanbul'da imzalanmıştır. Tay tarafında iç onay süreci 3 Nisan 2018 tarihinde tamamlanmıştır. Tayland'daki ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü vatandaşlarımız cezalarının geri kalanını Türkiye'de çekmek amacıyla ülkemize nakil olmak istemektedirler. Tayland makamları hükümlü naklinin iki ülke arasında bu alanda bir anlaşma olması şartına bağlı olduğunu bildirmiştir. Bu itibarla, söz konusu anlaşma, iki ülke arasında hükümlülerin nakli alanında iş birliğinin hukuki çerçevesini tesis etmek amacıyla imzalanmıştır. Birleşmiş Milletler ve Avrupa Konseyi bünyesinde ulaşılan standartları içeren söz konusu anlaşma, hükümlülerin nakil şartları ile nakli talep eden ve kendisinden talep edilen ülkeyle infaz rejimi yönünden sonuçları düzenlemiştir. Söz konusu anlaşma, suçluların iadesi anlaşmasından farklı olup hükümlülerin nakli için yazılı rıza beyanları gerekmektedir. Anlaşmanın 9'uncu maddesi, özgürlükten yoksun bırakma cezasının nakil devletinde verilecek cezaya eş olması gerektiğini kayıt altına almıştır. Bu mülahazalar ışığında bahse konu anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunmasını TBMM Dışişleri Komisyonu üyelerinin takdirlerine saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Sorusu veya görüşü olan konuyla ilgili arkadaşlarımız var mı?

Metin Bey, buyurun.

METİN ERGUN (Muğla) - Bir soru sormak istiyorum bilgi almak amaçlı. Yani ne kadar kişi istifade edecek? Anlaşma yürürlüğe girdiği takdirde kaç kişi istifade edecek? Böyle çok yoğun bir şey mi?

Bir de bu hükümlülerin suçlarıyla ilgili acaba elimizde bir bilgi var mı yok mu, onu da merak ediyorum.

Teşekkür ederim.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - Sayın Başkan, ben izninizle sözü Adalet Bakanlığımıza vermek istiyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AHMET ULUTAŞ - Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; hâlihazırda bizden bu talebe konu olan yani Tayland Anlaşması'na konu olmak üzere toplam 13 tane talep var Sayın Vekilim. Bu talebe konu olan kişilerin ayrıntılı suçlarıyla alakalı bilgiyi de ilaveten Komisyona daha sonra bildiririz Sayın Vekilim.

Arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, yazılı mı bildireceksiniz? Nasıl?

¹ (2/1647) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

ADALET BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AHMET ULUTAŞ - Yazılı bildireceğiz.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Tamam.

Başka sorusu olan, görüşü olan? Yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

İç Tüzük'ün 77'nci maddesi kapsamında önceki dönem Komisyon raporunun ve metnin benimsenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yine, İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1647) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın, Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Milli Savunma Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2590)²

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemin 2'nci sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş'un (2/2590) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Milli Savunma Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş tarafından 8/10/2024 tarihinde Meclis Başkanlığına sunulan teklif 9/10/2024 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Millî Savunma Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Yine, sözü Sayın Bakan Yardımcısı Ekinci'ye bırakıyorum.

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; Irak'la ilişkilerimize stratejik bir perspektiften yaklaşıyoruz. Hedefimiz, Irak'la iş birliğimizi kurumsal ve sürdürülebilir bir çerçeveye oturtmaktır. Sayın Cumhurbaşkanımızın 22 Nisan 2024 tarihinde Irak'a gerçekleştirdikleri resmî ziyaret Irak'la ikili ilişkilerimiz açısından bir dönüm noktası teşkil etmiştir. Bu ziyaret sırasında imzalanan Askerî Eğitim İş Birliği Mutabakat Muhtırası Irak'la askerî eğitim alanındaki ilişkilerimizin ahdî zeminini güçlendirmeye matuftur, anlaşmanın Irak tarafındaki iç onay süreci tamamlanmıştır. Mutabakat Muhtırası'nda muhtelif alanlarda eğitim iş birliğinin geliştirilmesi öngörülmektedir. Mutabakat Muhtırası'nın komşumuz Irak'la gelişmekte olan ilişkilerimizin askerî boyutunu tahkim etmesi ve güvenlik, terörle mücadele alanında vardığımız anlayış birliğini ilerletmesi hedeflenmektedir. Irak, son dönemde PKK'nın kendileri ve bölgemiz için teşkil ettiği gerçek tehdidi daha iyi kavramaya başlamış ve PKK'yı yasaklı örgüt ilan etmiştir. Irak'ın PKK'yı resmen terör örgütü olarak tanıması yönündeki beklentimiz bakidir. Bu mülahazalar ışığında bahse konu anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunmasını Dışişleri Komisyonu üyelerinin takdirlerine saygılarımızla arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Şimdi, teklifle ilgili söz almak isteyen arkadaşımız varsa...

Buyurun Oğuz Kaan Bey, sizinle başlayalım; Metin Bey, sizinle devam edelim.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) - Sayın Bakan Yardımcım, PKK'yı yasaklı örgüt ilan etti ve ne yaptı yani bu yönde nasıl bir adım attı Irak'taki hükûmet?

İkincisi de Irak, biliyorsunuz, istikrar açısından sorun yaşayan bir ülke. Hani biz hiçbir komşumuzun istikrarsız olmasını istemeyiz ama seçimler yapılıyor, seçimlerden sonra uzun zaman hükûmet kurulamıyor, bazı sıkıntılar yaşıyor. Dolayısıyla bu yapmış olduğumuz anlaşma ve daha önceki Kalkınma Yolu Projesi gibi şeyler ne kadar istikrarlı bir şekilde devam ettirilebilir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Metin Bey, sizden de alalım, sonrasında sözü Bakanlığa bırakalım.

Buyurun lütfen.

METİN ERGUN (Muğla) - Teşekkür ederim.

Yani niçin mutabakat muhtırası da anlaşma değil? Ben teknik olarak öğrenmek istiyorum açıkçası, buradaki ince fark nedir? Niçin anlaşma değil mutabakat muhtırası?

İkincisi, özellikle son sayımda Kerkük'te çok fazla ihlaller oldu, oradaki Türkmenlere yönelik ciddi anlamda ihlaller söz konusu hatta çağrıda bulunduk, biz siyasi parti olarak da çağrıda bulunduk yani bunun en azından Kerkük boyutunun geçersiz olmasıyla ilgili olarak, oradaki ihlallerle ilgili Bakanlık olarak herhangi bir girişimde bulundunuz mu? Çünkü Türkmen nüfusuna yönelik çok ciddi sıkıntılar hâlâ daha devam etmekte, geçen hafta yeni bir bombalama hadisesiyle de karşı karşıyayız. Bilgi vererseniz memnun olurum.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, teşekkür ediyorum.

²(2/2590) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Sayın Şahin, buyurun lütfen.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Sayın Bakan Yardımcım, öncelikle tebrik ediyorum, Allah hayırlı eylesin Bakan Yardımcılığınızı.

Irak, Türkiye'nin Orta Doğu'daki kadim dostlarından birisi. Özellikle terörle mücadele sürecine kendi sahasında operasyonel anlamda izin vermesi, her türlü desteği bu anlamda sağlaması Türkiye'nin yürüttüğü terörle mücadele süreci için son derece değerli ve anlamlı. Ben dün medyaya yansıyan bir haberle alakalı bir soru yöneltmek istedim: Suriye'deki SDG'nin yönetim kadrosuna Irak'ın kimlik kartı, daha doğrusu vatandaşlık ve kimlik kartı vereceği şeklinde bir haber yansıdı. Bu doğru mudur? Ne derece doğru ve bilginiz dâhilinde midir bu? Bunu bir teyit etmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Berris Hanım, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle, tabiatıyla Irak'la ilişkilerimizi belli bir istikrar temelinde ilerletmek hedefimiz. Aynı zamanda bu ilişkileri kurumsal bir yapıya ulaştırmak da bir diğer hedefimiz. İstikrarın korunması ve geliştirilmesi de bu anlaşmalar vasıtasıyla ilerleyecektir diye düşünüyoruz ve dolayısıyla bu anlaşmalara önem veriyoruz. "Niye mutabakat zaptı?" diye soruldu. Mutabakat zabıtlarının anlaşmalara kıyasla Irak sisteminde onay süreçleri daha hızlı ve kolay olabiliyor dolayısıyla Irak tarafının talepleri doğrultusunda böyle ilerliyoruz.

METİN ERGUN (Muğla) - Teknik bir fark var mı?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - Teknik bir fark yok. Yani mutabakat zabıtlarında Meclis onayı gerekmiyebiliyor, Başbakanın iradesiyle hayata geçiriliyor.

METİN ERGUN (Muğla) - Peki, o zaman bir soru daha otomatikman oluştu: Yani oradan Meclisten mi geçti onay süreci yoksa Başbakanın onayıyla mı onaylandı acaba?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - Başbakan.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Peki, mütekabiliyet boyutu nasıl oluyor o zaman? Yani orası Başbakanlığın onayından geçerken Türkiye tarafının Meclisten geçmesi...

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI ULUSLARARASI HUKUK VE ANLAŞMALAR GENEL MÜDÜRÜ KAAN ESENER - İyi günler efendim. Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Hayır, eğer oradan Başbakanın onayından geçiyorsa burada da idari bir mekanizmadan, Dışişleri Bakanı veya Cumhurbaşkanının onayından geçerek mütekabiliyet sağlanır.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI ULUSLARARASI HUKUK VE ANLAŞMALAR GENEL MÜDÜRÜ KAAN ESENER - Efendim, her ülkenin kendi iç kuralları var, mevzuatı var. Her ülke kendi iç mevzuatına göre yapıyor, Türkiye'de bu, bu şekilde, Meclis onayıyla geçiyor. İçerdiği yükümlülüklerle alakalı bir şey, ismi mutabakat muhtırası olabilir, anlaşma olabilir, sözleşme olabilir ama asıl anlaşmanın yahut da imzalanan belgenin muhtevasını yahut da hangi ağırlıkta olduğunu içinde taşıdığı yükümlülükler belirliyor. Dolayısıyla, Irak tarafı kendi siyasi düzeninden dolayı Başbakan onayıyla bu işi yapıyor, biz Meclisimizden geçirmeyi tercih ediyoruz ama mütekabiliyet yahut da geçerlilik bakımından iki ülkede de aynı ağırlığı taşıyor.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Buyurun.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Irak 2024 yılının başında... ABD oraya sanıyorum 2013'te gelmişlerdi, eğitim desteği veriyorlardı Irak ordusuna ve ABD'nin bu eğitim desteği veren kuvvetlerinin artık 2024 yılı başında çekilmesine dair bir planlamanın çıkmasını istediklerini, bunu talep ettiklerini söylemişlerdi ama bölgede yaşanan bir yıllık gelişmeden sonra sanıyorum bu konuda fikirlerini değiştirdiler, şimdi kalmalarını istiyorlar. Hâlihazırda zaten başkaca bir ülkeden yoğun bir şekilde eğitim desteği alan bir ülkenin içinde Türkiye nasıl dâhil olacak, ABD'yle ortak iş birlikleri yapılacak mı, eğitim iş birlikleri yapılacak mı Irak'la birlikte? Bir de bu şeye zaten tümüyle karşıyız, savunma anlaşmalarının çoğuna karşıyız. Daha çok kültürel, ticari veya halklar arasında barışı ören antlaşmaları destekliyoruz, buna bu yüzden karşıyız ama Irak'ın resmî dilleri arasında Kürtçe de var, Arapça, Kürtçe resmî diller arasında ama anlaşmanın dili Türkçe, İngilizce ve Arapça olarak konulmuş. Irak'ın Cumhurbaşkanı bir Kürt, Kürtçe konuşuyor; bu anlaşmayı Kürtçe olarak da çevirmeyi düşündünüz mü?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, biz teşekkür ediyoruz.

Buyurun Sayın Ekinci. Biraz önce de zannediyorum Sayın Şahin'in de "Soruma cevap alamadım." şeklinde bir yorumu oldu, o soruya da cevap bekliyoruz.

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - Tabii ki.

Öncelikle, izin vererseniz Kerkük konusuna değinmek istiyorum. Birden fazla etnik, dinî unsuru barındırması itibarıyla barış içinde bir arada yaşama ilkesinin sembolü olması gerektiğine inandığımız Kerkük, Irak'ın bütünlüğü, istikrarı ve güvenliği bakımından ülkenin yapı taşı niteliğindeki bir vilayettir. Kerkük'te Valiliğin ve diğer üst düzey makamların içinde Türkmenlerin, KDP'nin ve diğer Arap üyelerin bulunmadığı bir kurguda oldubitti yoluyla belirlenmesinin vilayette toplumsal barışa ve huzura hizmet etmediği açıktır. Söz konusu atamaya karşı idare mahkemesi nezdinde Irak Türkmen Cephesi tarafından başlatılan yargı süreci devam etmektedir. Her hâlükârda, başta PKK olmak üzere terör örgütlerinin ve iltisaklı yapıların vilayette melce bulmasına meydan verilmemesi ve Türkmenler dâhil Kerkük'teki tüm yerel unsurların temsil edildiği bir yönetim teşkil edilmesi gerektiğine dair hassasiyetimizi ve beklentilerimizi ilgili tarafların dikkatine getirmekte ve gelişmeleri yakından takip etmekteyiz.

Anlaşmalarda Kürtçe konusunun eklenmesi ise esas itibarıyla Irak tarafının karar vereceği bir husustur dolayısıyla bu noktada bize söz düşmüyor.

Suriye'nin SDG kadrosuna kimlik vermesi konusunda bizde bir bilgi yok, araştırıp size daha sonra geri dönüş yapabiliriz.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Anadolu Ajansına yansımış ve Irak'taki Türkmenlerin de tepki gösterdiği bir konu bu. Yani bu konuda biraz şey olması lazım diye düşünüyorum.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - Biz ayrıca yazılı olarak o zaman bu konuda geri dönüş yapacağız.

Bir de "Irak tarafı PKK'yı yasaklı örgüt olarak kabul ettikten sonra ne yaptı?" diye sorulmuştu. PKK iltisaklı bazı STK'ler ve sözde siyasi partiler hakkında kapatma kararı alındı Irak Hükûmetince.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, teşekkür ediyorum.

Bu soruların cevapları tatmin etti mi?

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Araştırıp bize dönülecek.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, teşekkür ediyorum.

Başka soru veya öneri yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI İLE IRAK CUMHURİYETİ SAVUNMA BAKANLIĞI
ARASINDA ASKERÎ EĞİTİM İŞ BİRLİĞİ MUTABAKAT MUHTIRASININ ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 22 Nisan 2024 tarihinde Bağdat'ta imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Milli Savunma Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Mutabakat Muhtırasının onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Maddeyle ilgili söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/2590) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız, Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı'nın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu Arasında İstanbul'da Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu Küresel Ofisi Kurulmasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/2461) ³

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemin 3'üncü sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/2461) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu Arasında İstanbul'da Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu Küresel Ofisi Kurulmasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi bulunmaktadır.

İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş tarafından 30/9/2024 tarihinde Meclis Başkanlığına sunulan teklif 1/10/2024 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Sayın Ekinci, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ülkemiz, küresel sistemin merkezinde bulunan BM'nin temsil ettiği değerlerin ve çok taraflılık ilkesinin güçlü bir destekçisi ve savunucusudur. Hemen her BM ajansı kuruluşunun ülkemizde faaliyet göstermesi ve gerek bölgesel gerek küresel faaliyetlerini yürütmek üzere bir merkez olarak giderek artan biçimde ülkemizi tercih etmeleri BM'yle süren bu iş birliğimizin açık bir göstergesidir. En yakın iş birliği yaptığımız BM kuruluşları arasında yer alan UNICEF, ülkemizle iş birliğini daha da geliştirme hedefiyle bazı bölgesel ve küresel mevcudiyetlerini İstanbul'a taşıma kararı almıştır. İstanbul'un bir BM merkezi hâline getirilmesi vizyonumuzla uyumludur. Bahse konu anlaşma ve İstanbul'da kurulacak yeni ofis, ülkemizin UNICEF'le yakın iş birliğini daha da güçlendirecek ve ülkemizin BM'ye yaptığı katkıya görünürlük kazandıracak bir adım teşkil edecektir. Anlaşma, uluslararası

³ (2/2461) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

yükümlülüklerimize uygun şekilde kaleme alınmıştır. Yüce Meclisimizin anlaşmanın onaylanması konusundaki desteklerini bekliyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Teklifle ilgili sorusu olan, görüşü olan arkadaşımız var mı? Yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ÇOCUKLARA YARDIM FONU ARASINDA
İSTANBUL'DA BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ÇOCUKLARA YARDIM FONU KÜRESEL OFİSİ KURULMASINA DAİR
ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA İLİŞKİN
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 30 Mart 2023 tarihinde New York'ta imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu Arasında İstanbul'da Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu Küresel Ofisi Kurulmasına Dair Anlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/2461) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Doğal Gaz Alanına İlişkin İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2845) ⁴

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemin 4'üncü sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/2845) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Doğal Gaz Alanına İlişkin İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş tarafından 2/1/2025 tarihinde Meclis Başkanlığına sunulan teklif, 3/1/2025 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Sayın Ekinci'ye söz veriyorum.

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, ülkemiz ile Azerbaycan arasında Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Doğal Gaz Alanında İş Birliğine İlişkin Anlaşma 14 Mayıs 2024 tarihinde İstanbul'da imzalanmış, Azerbaycan tarafından 8 Temmuz 2024 tarihinde onaylanmıştır. Anlaşma, iki ülke arasında mevcut doğal gaz alanındaki iş birliğinin geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesi için bir çerçeve çizmektedir. Anlaşma, Azerbaycan tarafından üretilen ilave kapasite doğal gazın yüzde 40'ının ülkemize sürekli tedariki, BOTAŞ'ın Türkmenistan'dan alacağı gazın Azerbaycan tarafından 2026 sonuna kadar transit geçişinin sağlanması, İğdır-Nahçıvan Boru Hattı vasıtasıyla Nahçıvan'a doğal gaz tedariki, TANAP'ın kapasitesinin artırılması, BOTAŞ'ın Bakü-Tiflis-Erzurum üzerinden aldığı gaza ilişkin sözleşmesinin 2030 yılına kadar uzatılması konularında iki ülkenin ortaya koyduğu iradeyi kayıt altına almış olup, her biri ayrı bir proje ihtiva eden bu konulara ilişkin uygulama anlaşmalarının hayata geçirilmesi söz konusu olacaktır.

Azerbaycan ile enerji alanındaki yakın iş birliğimiz ülkemizin enerji arz güvenliğine katkı sağlamasının yanında, ülkemizin bölge ülkelerinin enerji güvenliğindeki kilit rolünü güçlendirmiştir. Ülkemiz adına somut faydaları olacak anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunmasını takdirlerinize saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, teşekkür ediyorum.

⁴ (2/2845) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Şimdi teklif üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız varsa...

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) - Sayın Başkan...

BAŞKAN FUAT OKTAY - Buyurun.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) - Birincisi, bu anlaşmanın Zengezur Koridoru'yla bağlamını kurabilir misiniz? Çok anlamadığım için soruyorum, hakikaten cehaletimi aydınlatmanız için soruyorum. İkinci de, görünen o ki SOCAR için yapılmış bir anlaşma bu. Bu gazın İsrail'e gitme olasılığı nedir? Türkiye'nin bunu siyasi bir pazarlık payı olarak kullanma ihtimali var mıdır? Özellikle Hamas'la bir ateşkesten bahsedilirken, Gazze'deki katliamdan bahsederken, Sayın Başkanımızın da açılış konuşmasında çok doğru bir şekilde belirttiği Gazze'deki o vahşet devam ederken biz bu gaz anlaşmasını bu vahşeti durdurmak için nasıl değerlendirebiliriz? Onu soruyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, Sayın Ekinci...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - Teşekkür ediyorum.

Öncelikle, Zengezur Koridoru'yla bağlantısı yok doğrudan bu anlaşmanın; bu doğal gazla ilgili bir anlaşma, diğeri ise daha ziyade ulaştırma bağlamında bir anlaşma.

Diğer taraftan, malumunuz olduğu üzere, Azerbaycan'la enerji, doğal gaz ve petrol alanındaki iş birliğimiz çok uzun yıllara dayanıyor, 1990'lı yıllardan bu yana devam eden bir süreç ve Azerbaycan'la ilişkilerimizi de aslında birçok ülkeyle de yaptığımız gibi belli konularda hepsini birbirleriyle bağlandırmadan da sürdürüyoruz. Dolayısıyla, bu iş birliğimiz de önem arz ediyor ve esas itibarıyla da ülkemizin enerji arz güvenliği bağlamında da çok kritik önemde bir anlaşma ve iş birliği bu ülkeyle.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) - Türkiye üzerinden İsrail'e gitmiş olacak, doğru mu?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - Hayır yani bir kere doğal gaz anlaşması doğal gaz boru hatları vasıtasıyla taşınıyor ve bu boru hatları da güney gaz koridorundan Türkiye'ye geliyor. Bakü-Tiflis-Erzurum'dan TANAP'a bağlanıyor veya kendi iletim hatlarımıza bağlanarak önemli bir bölümü Türkiye'de tüketiliyor, diğer bölümü de Azerbaycan'ın Avrupa ülkeleriyle yaptığı anlaşmalar uyarınca ya TANAP üzerinden Trans Adriyatik Boru Hattı'na ya da Bulgaristan üzerinden başka piyasalara yönelik olarak ihraç ediliyor. Bunun başka bir yolu yok yani ancak bu boru hattından geçiyor bu gaz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, ben teşekkür ediyorum.

Öncelikle Sayın Kamil Aydın Başkanımıza, akabinde de Oğuz Kaan Bey'e söz vereceğim.

Buyurun.

KAMİL AYDIN (Erzurum) - Evet, Sayın Bakanım, anlaşmanın doğasını açıklarken... Metnin içeriğine bağlı kalarak ben merak ettiğim bir şeyi soracağım çünkü farklı düzlemdeki anlaşmalardan bahsettiniz. Fakat beni soruya sevk eden şey tarihlerin farklı olması. Gerek uzatma bağlamında... Mevcut anlaşmalar zaten vardı, bazıları uzatma ihtiva ediyor, bazıları ise bir başlangıç niteliğinde. Tarihlerin farklı olması, acaba bu anlaşmanın hepsinin içerisine böyle farklı tarihlerle yapılmış anlaşmaların dercedilmesi ilerde bir sıkıntı doğurur mu yani diğerlerini kadük bırakabilir mi? Mesela, kimisine 2026 denmiş, kimisine 2030 denmiş gibi. Bunun teknik olarak bir sakıncası olabilir mi?

BAŞKAN FUAT OKTAY - Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - Teşekkür ediyorum.

Hayır, herhangi bir sorun ihtiva etmiyor, bu genel çerçeveyi çiziyor. Zaten her biriyle ilgili önümüzdeki dönemde de ayrı uygulama anlaşmaları sonuçlandırılacak.

KAMİL AYDIN (Erzurum) - Yani bu yüksek kapsayıcı bir çerçeve anlaşması...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - Doğrudur, evet, aynen.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet ben teşekkür ediyorum.

Oğuz Kaan Bey, buyurun lütfen.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) - Zengezur Koridoru neden açılmıyor? İkinci Karabağ Savaşı'ndan sonra o konuda anlaşmalar yapıldı ama siyasi irade henüz oluşmadı anlaşılın. Ama tam olarak neden açılmıyor?

Bir de bu anlaşmanın -tamam, bir çerçeve anlaşma, içinde birçok şeyi ihtiva ediyor- genel gerekçesinde Türkmenistan gazı konusunda mesafe alındığı söyleniyor bu anlaşmayla. Alınan mesafe ne? Türkmen gazının Türkiye'ye gelmesiyle ilgili tam olarak nasıl bir mesafe alındı?

Bir de yanlış bilmiyorsam biz çok az miktarda doğal gaz üretiyoruz ama bir doğal gaz transit koridoru içindeyiz, dolayısıyla Türkiye böyle bir noktada. İktidarın da uzun zamandan beri hab olmakla ilgili, doğal gaz habı olmakla ilgili bir çalışması ya da iddiası var. Farklı birkaç kaynaktan doğal gaz tedarik ettikten sonra o doğal gazı belirli bir yerde, bir depolama tesisinde -işte Tuz Gölü'nün altında olduğu gibi- harmanlayarak onu Türk gazına çevirip ihraç etme ya da yeni bir niteliğe dönüştürüp ihraç etme gibi bir imkân var diye biliyorum. Bir, bu anlaşma var mı? İki, varsa bu anlaşma onun neresinde? Yani burada şu söyleniyor: "Avrupa ülkelerinin enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesi."

BAŞKAN FUAT OKTAY - Sayın Ekinci, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - Öncelikle, malumunuz olduğu üzere Zengezur Koridoru olarak bilinen Azerbaycan ile Nahçıvan arasında Ermenistan üzerinden kurulacak stratejik ulaştırma güzergâhının açılması konusu 2 ülke arasındaki barış anlaşması müzakereleri sürecinden çıkarılmış olup ayrı bir kanalda görüşülmektedir. Bu müzakereler 2 ülke arasında devam etmektedir. Dolayısıyla, diğer taraftan Zengezur hattının Azerbaycan kısmındaki çalışmaları da büyük oranda tamamlanmak üzeredir.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) - Ermenistan ile Azerbaycan arasında...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - Evet ama görüşmeler 2 ülke arasında devam etmekte ve henüz bir sonuca varılmamıştır?

Diğer taraftan, esasen ülkemiz tarafından da bu koridor güçlü şekilde desteklenmektedir ve Sayın Cumhurbaşkanımızın geçtiğimiz sene, daha doğrusu 2023 yılının Eylül ayında Nahçıvan'a gerçekleştirdiği ziyaret sırasında Azerbaycan ile ülkemiz arasında Zengezur hattının ülkemizdeki bağlantısına matuf Kars-Nahçıvan Demiryolu Projesi'ne ilişkin bir niyet protokolü de imzalanmıştır.

Diğer taraftan, evet, ülkemiz uzun yıllardır doğal gaz bağlamında bir merkez olma hedefi gütmüştür. Bu bağlamda da hem kaynaklarını çeşitlendirme, değişik ülkelerden kaynak temin etme, depolama kapasitesini artırma, sıvılaştırılmış doğal gazı denklemine dâhil etme gibi birtakım politikalarını da hedeflerini de hayata geçirmiş bulunmaktadır. Bu bağlamda, dönüştürme bağlamında netice itibarıyla bir de ikili anlaşmalarımız, esasen ülkelerle yapılan ve ticari nitelik arz eden bu anlaşmalar da muhatapların tekrar ihraç hakkını verip vermediği de ayrı bir müzakere konusu olabilmektedir. Dolayısıyla, burada, Türkiye'nin hâlen aslında tekrar ihraç etme hakkı veya kapasitesi hâlen sınırlıdır. Dolayısıyla, esas itibarıyla Türkiye üzerinden üçüncü ülkelere giden doğal gazlar daha ziyade ülkelerle, Avrupa'daki ülkelerle Azerbaycan arasında doğrudan yapılmış olan anlaşmalara matuftur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Oğuz Kaan Bey'in bir sorusu olacak.

Buyurun.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) - Türkmenistan gazıyla ilgili bir bölüm vardı, muhtemelen ona da bir cevap verilecek.

Bir de benim anlamak istediğim esas konu şu: Biz, diyelim ki 3 farklı kaynaktan doğal gaz alıyoruz, İran, Azerbaycan, Rusya. Bu gazı harmanlayarak fiyatını da bizim belirleyeceğimiz bir şekilde ihraç etme imkânımız olacak mı ya da böyle bir hedef var mı, buna uygun bir çalışma yapılıyor mu? Bu siyaseten dile getiriliyor, teknik olarak durumu nedir?

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERCAN KILINÇKIRAN - Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; öncelikle doğal gaz hab konusunda ya da doğal gaz ticareti konusunda Bakanlık olarak geçtiğimiz yıllarda temel hedefimiz aslında ülkemizin doğal gaz ihtiyacının karşılanması üzerine kuruluydu. Ancak son birkaç yıldır, özellikle iletim sistemimizde yapmış olduğumuz yatırımlar, LNG ithalat kapasitesini artırmamız neticesinde yavaş yavaş bizde de ihraç edebileceğimiz bir miktar gaz olmaya başladı. BOTAŞ Genel Müdürümüz burada, o daha detaylı teknik bilgileri verecektir. Ancak şunu söyleyebilirim ki: Biz, şu anda, hâlihazırda Türkiye olarak Türk gazını Avrupa'ya ihraç eder konumdayız, şu anda Avrupa'ya doğal gaz ihracatımız var. Biz, bu gibi anlaşmalarla ilave gazları ülkemize getirerek... Ki bu anlaşmayla Türkmen gazı öngörüldüyor, ilerleyen yıllarda başka kaynakların da gelmesi için tabii ki çalışıyoruz; Irak gibi, yine ilave Türkmenistan gibi. Bu kaynaklar da ülkemize geldikten sonra daha fazla doğal gazı tüm dünyaya ihraç edebilecek bir konuma inşallah geleceğiz, bu konuda da zaten çalışmalarımız devam ediyor.

Özellikle burada Sakarya Gaz Sahası'na değinmek istiyorum. Sakarya Gaz Sahası'nda ürettiğimiz kendi gazımız aslında ihracat potansiyelimiz açısından bizim elimizi oldukça güçlendiriyor, özellikle doğal gaz ithalat kontratlarının müzakerelerinde elimizi güçlendiriyor.

Türkmen gazıyla ilgili BOTAŞ Genel Müdürümüz dediğim gibi bilgi verecektir. Ama Türkmenistan'la şu anda görüşmelerimiz söz konusu, oradan ülkemize doğal gaz ithalatı olacak. Zaten bu anlaşmanın amacı Azerbaycan ve Gürcistan üzerinden Türkmen gazının Türkiye'ye getirilmesi, Türkiye'ye arz edilmesi.

Sayın Başkanım, uygun görürseniz BOTAŞ Genel Müdürümüz Abdülvahit Bey ilave bilgileri...

BAŞKAN FUAT OKTAY - Ondan öncesinde, bu Sakarya Gaz Sahası'yla ilgili "Elimizi güçlendiriyor ihracat boyutunda." diye bir şey söylediniz. Hangi anlamda güçlendiriyor?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERCAN KILINÇKIRAN - Şöyle Sayın Başkanım, biliyorsunuz Türkiye geçmişte yüzde 99 oranında doğal gazda ithalata bağımlı bir ülkeydi. Tabii ki karşı tarafla, diğer ülkelerle, tedarikçi ülkelerle görüşmeler yaptığınızda elinizde böyle bir kaynak olmadığı için tedarik anlamında o ülkelere bir anlamda muhtaç kalıyordunuz ancak Sakarya Gaz Sahası'nda kendi gazımızı ürettiğimizde -ki inşallah önümüzdeki yıllarda bu daha artarak devam edecek- Türkiye'nin ihtiyacının yüzde 20-25 gibi bir oranını Sakarya Gaz Sahası'ndan karşıladığımızda aynı miktardaki doğal gazı ithal etmemize ihtiyaç kalmayacak ve tedarikçiler arasında daha rahat bir seçim yapabileceğiz.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Buyurun lütfen.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ ABDULVAHİT FİDAN - Sayın Başkanım, Türkmen gazı iki yolla Türkiye'ye gelebilir. Biri direkt İran üstünden, diğeri İran'a geçip oradan Azerbaycan üstünden gelmesi. Dolayısıyla, 2 alternatif üstünde de hiçbir risk ortaya çıkarmamak için çalışmamızı yapıyoruz, bu kapsamda sözleşmemizi imzalıyoruz. Dolayısıyla, inşallah, Türkmen gazıyla ilgili de yakın zamanda güzel sonuçlar alacağımızı...

BAŞKAN FUAT OKTAY - Alternatifler üzerinde bir netleşme sağlandı mı tercih konusunda?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ ABDULVAHİT FİDAN - Sayın Başkanım, zaten iki tercih var arz ettiğim gibi.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Ben nihai tercihi kastediyorum.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ ABDULVAHİT FİDAN - Dolayısıyla her iki hususla ilgili süreci de devam ettiriyoruz.

Bu arada da sayın vekilim, doğrudur, hepsi blend edilir, zaten "Turkish Blend" vesaire diye söylüyoruz, Türk gazı olarak da...

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) - Sigarada da oluyor, doğal gazda da oluyor.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ ABDULVAHİT FİDAN - Evet, Türk gazı olarak söyleyebiliriz.

Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Biz teşekkür ediyoruz.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) - Başkanım, kısa bir sorum daha var.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Buyurun.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) - Şimdi, bu Türkmen gazı önemli yani şöyle önemli, kim getirirse getirsin Türkmen gazını Türkiye'ye bağlama meselesini, Türkmen gazı kıymetli; bizim enerji açısından da önemli, dış politika önceliklerimiz açısından önemli. Onun için Türkmen gazıyla ilgili ne zaman sonuçlanacak, ne kadar zaman alacak, bununla ilgili bir siyasi irade oluştu mu? Bizim taraf için sormuyorum, Türkmenistan tarafı için soruyorum. Ona daha detaylı bir şey söyleme imkânı varsa memnun olurum.

Bir de anlaşmanın başında "Bu anlaşma 3 dilde yapılmıştır." deniliyor; biri doğal olarak Türkçe, biri İngilizce, bir de "Azerbaycan dili" diyor. Şimdi, bizim literatürümüzde "Azerbaycan dili" yok -yanlış bilmiyorsam- ya Azerice var ya da Azerbaycan Türkçesi var. Acaba "Azerbaycan dili" ibaresi, tanımı Azerbaycan tarafı kaynaklı mı?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - Doğrudur efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, Sayın Ekinci...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - Teşekkür ediyorum.

Malumunuz olduğu üzere, esasen dediğiniz gibi, Türkmen gazı ve Türkmen gazının Türkiye'ye erişimi ve doğrudan Türkiye ile Türkmenistan arasında yapılacak müzakereler neticesinde Türkiye'ye erişimi son derece önemli ve bu husus aslında Sovyetler Birliği'nin dağılmasından bu yana da müzakere edilen, görüşmeleri devam eden bir proje. Burada geçtiğimiz yıllarda da - yaklaşık on yıl önce- yinelenen üçlü cumhurbaşkanları düzeyinde de bir süreç var bu projenin ele alındığı. Dolayısıyla burada bir siyasi irade tabiatıyla var, Türkiye tarafından çok kuvvetli bir irade var ama burada hakikaten bir diplomasi de yürütmek gerekiyor, özellikle de Türkiye-Türkmenistan, Türkiye-Azerbaycan ve Azerbaycan-Türkmenistan arasındaki bu ilişkiyi, iş birliğini teşvik etmek üzere de burada çalışmalarımız devam ediyor; yıllar itibarıyla biz de bu konudan hiç yılmadık ve bu çalışmayı sürdürüyoruz. Burada önemli olan, Türkmen kardeşlerimize ve Azeri kardeşlerimize de her zaman söylediğimiz, özellikle iklim değişikliğiyle mücadele bağlamında da bu fırsat penceresinin her daim önümüzde olmayacağı, dolayısıyla bu görüşmelere hız verilmesi gerektiği ve özellikle de Hazar üzerinden bu gazın Türkiye'ye getirilmesi... Ama ilk aşamada esasen İran üzerinden de çalışılıyor, her iki opsiyon da gündemimizde.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, ben teşekkür ediyorum.

Benim bildiğim kadarıyla da siyasi irade konusunda her iki tarafta da sorun yok, sadece Türkiye üzerinde değil, işte Türkmenistan tarafında da aslında en üst düzeyde siyasi irade anlamında bir şey yok aslında ama süreç zaman alıyor.

Evet, buyurun Talih Bey.

TALİH ÖZCAN (Düzce) - Ben de bir şey sormak istiyorum: İster Azerbaycan gazı olsun ister Türkmenistan gazı olsun bu gazların Türkiye'den üçüncü ülkelere verildiğini söylüyorsunuz, doğrudur. İsrail ithalata yönelik gaz konusunda ihtiyaçlı bir ülkedir, hangi ülkelerden gaz temin ediyor? Veya Türkiye üzerinden herhangi bir boru kanalıyla ayrıca Doğu Akdeniz'den aktarılıyor mu, aktarılmıyor mu? Nasıl elde edecek bu gazı, Avrupa'yla böyle bir anlaşmayı nasıl yapabilir İsrail?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - Efendim, İsrail'in kendi üretimi var, kendi üretiminden temin ediyor gazını. Şu andaki, bizdeki teknik altyapı zaten gazın doğumuzdan Türkiye'ye getirilmesi ve Türkiye'den batıya yönlendirilmesi. Sıvılaştırılmış doğal gaz ama biz sıvılaştırılmış doğal gazı da alıyoruz, bizden sıvılaştırılmış doğal gaz satılmıyor. Dolayısıyla bizden İsrail'e gidebilecek bir doğal gaz hattı veya yöntemi mevcut değil.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet teşekkür ediyorum.

Başka soru, görüş, öneri yoksa... Yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE AZERBAYCAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA
DOĞAL GAZ ALANINA İLİŞKİN İŞ BİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 14 Mayıs 2024 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Doğal Gaz Alanına İlişkin İş Birliği Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Madde üzerinde görüşü olan, sorusu olan? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/2845) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Gündemin 5'inci maddesine geçiyorum.

5.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Vatandaşlarına Konsolosluk Yardımı Sunulması Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1668) ⁵

BAŞKAN FUAT OKTAY - İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/1668) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Vatandaşlarına Konsolosluk Yardımı Sunulması Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş tarafından 6/10/2024 tarihinde Meclis Başkanlığına sunulan teklif 9/10/2023 tarihinde esas komisyon olarak Dışışleri Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere sözü Sayın Bakan Yardımcısı Ekinci'ye veriyorum.

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; Türkiye Cumhuriyeti ile KKTC arasında KKTC vatandaşlarına konsolosluk yardımı sunulması hakkında 20 Temmuz 2023 tarihinde imzalanan anlaşma ikili ilişkilerimizin daha da geliştirilmesini sağlayacaktır. KKTC temsilciliği bulunmayan ülkelerde KKTC vatandaşlarına hukuki zemin çerçevesinde konsolosluk hizmeti sunulmasının KKTC vatandaşlarının karşılaştıkları mağduriyetlerin önlenmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Söz konusu anlaşma KKTC Meclis Genel Kuruluna 9 Ocak 2025 tarihinde sunulmuştur. Bu doğrultuda, bahse konu anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunmasını Dışışleri Komisyonu üyelerinin takdirlerine saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Teklifle ilgili söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ VATANDAŞLARINA KONSOLOSLUK YARDIMI SUNULMASI HAKKINDA ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 20 Temmuz 2023 tarihinde Lefkoşa'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Vatandaşlarına Konsolosluk Yardımı Sunulması Hakkında Anlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen, sorusu olan arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1668) esas numaralı Kanun Teklifi'nin komisyon raporu hakkında Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Uluslararası Denizcilik Örgütü Sözleşmesinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2049) ⁶

⁵ (2/1668) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemin 6'ncı sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş'un (2/2049) esas numaralı Uluslararası Denizcilik Örgütü Sözleşmesinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş tarafından 28/2/2024 tarihinde Meclis Başkanlığına sunulan teklif aynı tarihte esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Sayın Ekinci, bilgilendirmek üzere sözü size veriyorum.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; Birleşmiş Milletlerin denizcilik alanında ihtisas kuruluşu olan Uluslararası Denizcilik Teşkilatı, BM tarafından 1948 yılında kabul edilen Hükümetlerarası Denizcilik İstişari Teşkilat Sözleşmesi'yle kurulmuş ve 1958 yılında çalışmalarına başlamıştır. Ülkemiz bahse konu sözleşmeyi 16 Temmuz 1956 tarihli ve 6812 sayılı Kanun'la tasdik ederek sözleşmeye taraf olmuştur. IMO, kuruluşundan beri uluslararası denizlerde can ve mal emniyetinin sağlanması ile çevre ve seyir güvenliğinin artırılmasına ilişkin küresel standartlar belirlemekte, denizcilik endüstrisine yönelik eşit, etkili, geniş ölçüde kabul gören ve uygulanan, hukuken bağlayıcı düzenlemeler yapmaktadır. 1999 yılından bu yana kesintisiz şekilde IMO Konseyinde yer alan ülkemiz son olarak 1 Aralık 2023 tarihinde yapılan seçimlerde şimdiye kadar elde edilen en yüksek oy sayısıyla Konseye yeniden seçilmiştir. IMO Genel Kurulunun 32'nci oturumunda 8 Aralık 2021 tarihinde kabul edilen kararla IMO Konseyinin yapılanmasına ve karar alma sürecine ilişkin olarak IMO Sözleşmesi'nin bazı maddelerinde değişiklikler yapılmıştır. Bahse konu değişiklikler kapsamında IMO Konseyinin Genel Kurul tarafından seçilecek 52 üyeden oluşması, "A" "B" ve "C" kategorilerinin sırasıyla 12, 12 ve 28 üyeden oluşması, Konseyde temsil edilen üyelerin Genel Kurulun birbirini takip eden iki olağan oturumunun sonuna kadar görevde kalması ve yeniden seçilme hakkına sahip olması, Konseyin karar alabilmesi için gerekli nisabın 34 üye olarak belirlenmesi kabul edilmiştir.

Ülkemiz bakımından da olumlu olan söz konusu değişikliklerin onaylanmasını takdirlerinize arz ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Teklif hakkında söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

ULUSLARARASI DENİZCİLİK ÖRGÜTÜ SÖZLEŞMESİNDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLERİN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) Uluslararası Denizcilik Örgütü Genel Kurulunun 8 Aralık 2021 tarihli ve A.1152(32) sayılı Kararı ile kabul edilen "Uluslararası Denizcilik Örgütü Sözleşmesinde Yapılan Değişiklikler" in onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/2049) esas numaralı Kanun Teklifi'nin komisyon raporu hakkında Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan, Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Kabul etmeyenler.... Kabul edilmiştir.

7.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gabon Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2000) ⁷

⁶ (2/2049) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

⁷ (2/2000) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemin 7'nci sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş'un (2/2000) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gabon Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş tarafından 8/2/2024 tarihinde Meclis Başkanlığına sunulan teklif aynı tarihte esas komisyon olarak Dışışleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Teklif hakkında Komisyonu bilgilendirmek üzere sözü Sayın Ekinci'ye veriyorum.

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Dışışleri Komisyonunun kıymetli üyeleri; Gabon, Afrika ortaklık politikamız kapsamında iş birliğimizi geliştirmeye önem verdiğimiz ülkelerden biridir. Gabon'la ekonomik ilişkilerimiz son yıllarda ivme kazanmıştır. Gabon'da özellikle inşaat, enerji ve madencilik alanlarında yatırımlarımız mevcuttur. İş birliğimizi ayrıca savunma sanayisi, tarım, balıkçılık ve madencilik gibi yeni alanları da içine alacak şekilde sürdürmek istiyoruz. Bu çerçevede, ülkemiz ile Gabon arasındaki mevcut iş birliğinin daha da ileri bir seviyeye taşınması, ahdî zeminin güçlendirilerek karşılıklı yatırımların artırılması kapsamında 2012 yılında Gabon'la imzalanan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması'nın onaylanması büyük önem taşımaktadır. Anlaşmanın Gabon'daki onay süreci tamamlanmıştır. Gabon Bakanlar Kurulu 23 Şubat 2024 tarihinde anlaşmanın onaylanması için yetki veren yasa tasarısını kabul etmiştir. Yasa tasarısı geçiş dönemi başkanı tarafından 2 Ağustos 2024 tarihinde imzalanmış ve Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Gabon'la ticari ve ekonomik iş birliğimizi güçlendirecek olan bu anlaşmaya yüce Meclisimizin desteğini bekliyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Ben teşekkür ediyorum.

Teklif üzerine söz almak isteyen, sorusu olan arkadaşımız var mı? Yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE GABON CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 18 Temmuz 2012 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gabon Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Bu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(2/2000) esas numaralı Kanun Teklifi'nin komisyon raporu hakkında İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gündemimizde bulunan 8'inci madde önergeyle gündemden çıkarılmıştı. Sizdeki gündemde karışıklık olmaması adına ben yine 9, 10, 11, 12 diye devam edeceğim ama gerekli düzeltmeler yapılacak tutanaklarda.

8.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Pan-Avrupa-Akdeniz Tercihli Menşe Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyon Ortak Komitesinin 1/2023 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2838) ⁸

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemin 9'uncu sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş'un (2/2838) esas numaralı Pan-Avrupa-Akdeniz Tercihli Menşe Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyon Ortak Komitesinin 1/2023 sayılı Kararı'nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır. Bahse konu teklif, Sayın Kurtulmuş tarafından 27/12/2024

⁸ (2/2838) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuş ve 30/12/2024 tarihinde esas komisyon olarak Dışışleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonu ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Bilgilendirmek üzere Sayın Ekinci'ye söz veriyorum.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; Pan-Avrupa-Akdeniz Tercihli Menşe Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyon 1990'lı yılların ortalarından beri süren Avrupa-Akdeniz ortaklığının bir ürünüdür. Akdeniz ülkeleri arasındaki ticaretin serbestleştirilmesi, basitleştirilmesi, yasal bir zemine oturtularak kurumsallaştırılması çabalarının bir sonucu olarak "Bölgesel Konvansiyon" adını verdiğimiz bu uluslararası sözleşme, ülkemizin ve Avrupa Birliğinin de dâhil olduğu toplam 51 ülke tarafından kabul edilmiştir.

Sözleşmede bulunan kuralların günümüz üretim süreçlerinin modern koşullarına ve teknolojik gelişmelere adapte edilebilmesi amacıyla güncellenmesi söz konusu olmuştur. Ülkemizin de katkılarıyla hazırlanan yeni kurallar Konvansiyon Ortak Komitesinin 7 Aralık 2023 tarihli toplantısında oy birliğiyle kabul edilmiştir. Sözleşmedeki değişiklikler, Avrupa-Akdeniz Bölgesi'nde, serbest ticaret anlaşmamız bulunan ülkelere ihracatımızın artırılmasına ve bölgedeki üretim süreçlerinin entegrasyonuna büyük katkı sağlayacaktır. Avrupa Kıtası, Kuzey Afrika ve diğer Akdeniz ülkelerini kapsayan bu ülkelerle ticaretimiz toplam ticaretimizin yarısından fazlasını teşkil etmektedir.

Bu anlayışla kararın uygun görülmesini yüksek takdirlerinize arz ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Biz teşekkür ediyoruz.

Teklifle ilgili söz almak isteyen arkadaşımız?

Buyurun Sayın Cupolo.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) - Biraz bir gümrük anlaşmasına benziyor. Bir gümrük anlaşmasıyla arasındaki fark nedir bunun? Gümrük düzenlemesine benziyor, anlaşması demeyeyim de.

TİCARET BAKANLIĞI ULUSLARARASI ANLAŞMALAR VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ HÜSNÜ DİLEMRE - Sayın Milletvekilim, gümrük anlaşmasından ziyade bu menşe kurallarını belirleyen bir anlaşma. Dolayısıyla bu anlaşmayla beraber Avrupa Birliğinin hem Akdeniz ülkeleriyle hem de Balkan ülkeleriyle yaptığı serbest ticaret anlaşmalarının ekinde bulunan menşe kuralları yenilendi. Türkiye de gümrük birliğinin bir parçası olduğu için Türkiye'nin de yenilemesi gerekiyor. Aksi takdirde serbest dolaşımdan yararlanmamız mümkün olmayacak. Biz de aynı doğrultuda, inşallah, bu sene, daha önceden yaptığımız bütün serbest ticaret anlaşmalarının menşe kurallarını yenileyeceğiz. Bu menşe kuralları daha pratik, daha basit menşe kuralları; karmaşık menşe kuralları değil. Dolayısıyla hem ihracatçılar hem ithalatçılar için kolaylık sağlayacağını umuyoruz.

Arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, teşekkür ediyorum.

Başka söz almak isteyen, sorusu olan arkadaşımız, Komisyon üyemiz? Yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

**PAN-AVRUPA-AKDENİZ TERCİHLİ MENŞE KURALLARINA DAİR BÖLGESEL KONVANSİYON
ORTAK KOMİTESİNİN 1/2023 SAYILI KARARININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) Pan-Avrupa-Akdeniz Tercihli Menşe Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyonun tadil edilmesine ilişkin olarak 7 Aralık 2023 tarihinde kabul edilen "Pan-Avrupa-Akdeniz Tercihli Menşe Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyon Ortak Komitesinin 1/2023 Sayılı Kararı"nın 1 Ocak 2025 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız var mı maddeyle ilgili? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(2/2838) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın, Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan'ın özel sözcü olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Kalkınma İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1993) ⁹

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemin, orijinal gündemimizin 10'uncu sırasındaki, İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş'un (2/1993) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Kalkınma İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Bahse konu teklif, 27'nci Yasama Döneminde görüşülmediğinden kadük kalmıştır.

Sayın Kurtulmuş tarafından 6/2/2024 tarihinde yenilenen teklif 7/2/2024 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere sözü Bakan Yardımcısı Sayın Berris Ekinci'ye veriyorum.

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Kalkınma İş Birliği Anlaşması, 3 Kasım 2018 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilen Yüksek Düzeyli Stratejik Konsey Toplantısı kapsamında imzalanmıştır. TİKA'nın Ukrayna'daki resmî statüsünü belirleyecek bu anlaşmanın yürürlüğe girişi, ülkemizin kalkınma ve insani yardım faaliyetlerini Ukrayna'da da sorunsuz şekilde yürütebilmesi için son derece önemlidir.

Mevcut durumda, TİKA'nın Ukrayna nezdindeki Program Koordinasyon Ofisinin tüzel bir kişiliği bulunmamaktadır. Dolayısıyla kuruluş adına sözleşme, kira kontratı, abonelik işlemleri yapılamamakta; banka hesabı açılmamakta ve para transferi gerçekleştirilememektedir. Resmî statüsünün tescil edilmemesi, TİKA'nın Ukrayna'daki hareket kabiliyetini kayda değer şekilde kısıtlamaktadır. 2022 yılında patlak veren savaşla Ukrayna'da eğitimden sağlığa, enerjiden barınmaya, savaş öncesi dönemde de görece mütevazı olarak nitelendirilebilecek imkânlar daha da zayıflamış ülkede büyük bir kalkınma desteği ihtiyacı hasıl olmuştur.

Ukrayna'daki faaliyetlerine 1997 yılında başlayan TİKA, eğitim, sağlık, sosyal altyapılar, kapasite geliştirme ve restorasyon alanlarında bugüne kadar toplamda 43 milyon ABD doları değerinde 550'den fazla proje hayata geçirmiştir. Söz konusu projeler, gerek ülkemizin yumuşak gücünün yansıtılmasına gerek stratejik ortağımız Ukrayna'yla mevcut dostluk ilişkilerimizin gelişimine fevkalade katkılar sunmuştur. Savaş nedeniyle Ukrayna'da yaşanan yıkım ve ülkenin yeniden imarına yönelik çalışmalar kapsamında Türkiye'nin yardımlarına yönelik beklentinin arttığı bu dönemde önde gelen kalkınma ve insani yardım kuruluşlarımızdan TİKA'nın Ukrayna'daki faaliyetlerini sorunsuz şekilde yürütebilmesi büyük önem arz etmektedir.

Bu mülahazalarla, TİKA'nın Ukrayna'daki statüsünü tescil eden bu anlaşmayı Komisyonumuzun yüksek onayına sunuyoruz.

Arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Teklifle ilgili söz almak isteyen arkadaşımız?

Buyurun Sayın Ergun.

METİN ERGUN (Muğla) - Sayın Başkanım, bilgi almak amaçlı bir soru soracağım.

Bu yatırımlar, TİKA'nın oradaki 43 projesinden bahsettiniz. Bunlar Ukrayna'nın hangi bölgelerinde ve neyle alakalı, projelerin kapsamı hakkında bir bilgi verirseniz memnun oluruz.

TİKA BAŞKANI SERKAN KAYALAR - Sayın Başkan, değerli vekillerim; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bu 1995 yılından bu yana olan birçok projenin toplamını ifade eden bir rakam olmakla birlikte, Ukrayna'nın hemen hemen her bölgesinde, tabii başta eğitim ve sağlık olmak üzere projelerimizi gerçekleştiriyoruz. Bunun yanında, biliyorsunuz, Ukrayna'da "soydaş" tabir ettiğimiz halklardan özellikle Kırım Tatarları, Gagavuzlar var. Yine bu Gagavuz halklarının, Kırım Tatarlarının özellikle oradaki temsiliyetini güçlendirecek projeler hayata geçiriliyordu.

Bu sene de tabii Sayın Bakanımızın da ifade ettiği gibi imkânımız biraz sınırlı ama yine de 10'a yakın projeyi hayata geçirdik. Bunlar arasında da yine çocuk sağlık merkezi inşa ettik; Kiev'deki özellikle Müslümanlara yönelik projeler gerçekleştirdik; insani yardım projelerimiz oldu. Tabii, biz bir projeyi yaparken ülkenin tüm bölgesindeki temsiliyete dikkat ediyoruz ve hemen hemen her şehrinde bir TİKA projesine rastlayabilirsiniz efendim.

Saygılarımla.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Sayın Özdemir, buyurun.

İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Benim sorum daha çok... Tabii devam eden bir savaş var. Ukrayna'da 2022 yılında başlayan, Rusya'nın işgaliyle birlikte bizim de kabul etmediğimiz, Ukrayna'nın doğu bölgesini kapsayan ama zaman zaman yine Rusya'nın mütecaviz saldırılarıyla Ukrayna'nın hemen hemen her bölgesini etkileyen bir saldırı furasına Ukrayna hedef oluyor.

Elbette 27'nci Dönemde görüşülmediği için kadük kalmış bir kanun teklifi ama mevcut durum ve özellikle de ülkemizin Ukrayna ve Rusya arasında süregelen savaşta ara buluculukla bir barış iklimini tesis etmesine yönelik adım atmaya murat ettiği bir dönemde TİKA elbette ki çok önemli. Orada çok sayıda soydaşımız yaşıyor; Kırım bölgesi olsun diğer bölgeler olsun, Müslüman Türk nüfusuyla, Türk kimliğiyle orada yaşayan soydaşlarımız var ama ülkemizin Ukrayna ve Rusya arasında barışla alakalı süregelen bu gayretlerine, bu anlaşmanın böylesi bir dönemde kabul edilmesi acaba nasıl bir etki doğurur; bu, Dışişleri Bakanlığımız tarafından mülhaza edilmiş midir, bunu sormak istiyorum.

⁹ (2/1993) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Ben teşekkür ediyorum.

Buyurun Oğuz Kaan Bey.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) - Sayın Ergun'un sorusuna "43 proje, 95'ten bu yana gerçekleşen projelerin toplamı." diye yanıt verildi ya da onları da kapsıyor.

TİKA BAŞKANI SERKAN KAYALAR - Sayın Vekilim, 43 milyon dolar, 500'ün üzerinde proje.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) - Tamam, düzeltiyorum o zaman.

Şimdi, anlaşma 3 Kasım 2018'de imzalanıyor, sonra Ukrayna savaşı başlıyor, Rusya'nın Ukrayna'yı işgali başlıyor ama bu arada Kırım da aynı zamanda Rus işgali altında. Dolayısıyla, bizim TİKA olarak yapabileceğimiz projelerin büyük bir kısmı herhâlde Kırım'ı kapsıyordu, anlaşma imzalanırken niyet öyle oluşmuştu herhâlde çünkü Kırım'ı ayırdığımızda, işte, bizimle doğrudan bağlantılı nüfusun şeyi çok azalıyor, bizim açımızdan imkân çok azalıyor. Anlaşma, hâlâ yasal bir statü sağlamak dışında değerini ve etkinliğini devam ettiriyor mu?

TİKA BAŞKANI SERKAN KAYALAR - Sayın Vekilim, tabii, bu anlaşmamız, malumunuz, Kırım'daki siyasi gelişmeler sonrası oradaki birçok halk şu anda Ukrayna içerisinde mevcut olarak yaşıyor. Ukrayna Hükûmeti de onların temsiliyetiyle ilgili, biliyorsunuz, çok ciddi adımlar attı. Tabii, Kırım'daki faaliyetlerimiz oradaki mevcut durumdan dolayı şu anda mümkün değil ama çok ciddi sayıda da Ukrayna içerisinde, özellikle Kırım'dan gelen soydaşlarımız mevcut; projelerimizi daha çok onlara yönelik gerçekleştiriyoruz. Tabii, biliyorsunuz, Kırım'dan Ukrayna'ya geçince hem hakları olsun hem sosyal yaşamla ilgili konularda olsun çok ciddi ihtiyaçlara sahipler kültür merkezlerinden sağlık merkezlerine kadar, bunlara yönelik yoğunlaşma yaptık ve bu anlaşma da ahdî zemini güçlendireceği için, bizim Ukrayna'da hem Ukrayna'daki dostlarımıza yönelik hem de soydaşlarımıza yönelik projelerimizi çok daha etkin bir şekilde, inşallah, yapmamıza fırsat tanıyacak.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Arkadaşlar, buradaki asıl soru aslında yani hâlâ cevap... Ben de şu anlamda tatmin olmadım cevaptan: Başta kalkınma amaçlı, kalkınma iş birliği amaçlı yapılan bu anlaşmadan sonra çok şey değişti. Dolayısıyla sınırlar, çatışmalar ve jeopolitik değişti bölgede ve bir savaş devam ediyor. Anlaşmanın maddelerinin geçerliliği devam ediyor mu? Yani anlaşmaya çalışılan konu bu. Evet, böyle bir kriz... Rusya-Ukrayna savaşı öncesi yapılan bir anlaşma hâlâ geçerli mi, onu anlamaya çalışıyoruz.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; evet, geçerlidir, bu anlaşmanın muhtevası hâlen bugün de geçerlidir. Esasen, biraz önce TİKA Başkanımızın da dile getirdiği üzere, bu anlaşma bütün ülkeyi hedef alan bir anlaşmadır ve önümüzdeki dönemde de kalkınma faaliyetlerinin, kalkınma projelerinin ülkede hız kazanacağını düşünüyoruz. Bu bağlamda, TİKA'nın da orada faaliyet gösterebilmesi açısından ve TİKA vasıtasıyla Türkiye'nin faaliyet gösterebilmesi açısından da bu anlaşma önem arz ediyor.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Anlaşmanın geçerliliğini etkileyecek herhangi bir madde var mı içeriğinde, 2018'den sonraki gelişmeler çerçevesinde?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - Hayır, yok efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Sayın Özdemir...

İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) - Şimdi, ben zaten devam eden bu savaş ve sonrasındaki barış iklimini kastederken özellikle "Rusya hususunu mülahaza ettiniz mi?" dememdeki sebep oydu Sayın Başkanım. Metin elbette ki geçerliliğini koruyor. Mesela, Rusya'nın işgal ettiği Ukrayna'nın belli başlı bölgeleri var, orada biliyoruz ki bazı camiler de var. Yani cevabını alamıyoruz bunun, TİKA acaba o bölgelere yönelik de faaliyette bulundu mu? Biz bu anlaşmayı Ukrayna'yla yaptık ama yarın Rusya ve Ukrayna başka koşullarda anlaştı, o zaman ne olacak? Cevabını almayı murat ettiğimiz soru budur. O yüzden "Rusya boyutunu mülahaza etti mi Dışişleri Bakanlığımız?" sorusunu tekrar yöneltiyorum Sayın Başkanım.

Teşekkür ediyorum.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - Sayın Milletvekilim, bizim açımızdan, Ukrayna'nın toprak bütünlüğü geçerlidir. Dolayısıyla biz o toprak bütünlüğü çerçevesinde bu anlaşmayı da kabul ediyoruz ve o çerçevede ilerliyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, yani, bu, şu çerçevede de değerlendirilebilir mi: Bölgede muhtemel bir barış öngörüsüyle, kalkınma ve iş birliği çerçevesinde bir hazırlık var mı?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - İzninizle, ben sözü doğrudan Ukrayna'dan sorumlu Genel Müdür Yardımcımıza veriyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI DOĞU AVRUPA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI CAN OĞUZ - Sayın Başkanım, müsaadenizle, şu aşamada, barışa yönelik yani barış tasavvuru gerçekleşmesi hâlinde, bunun hukuki zemininin tarafları arasında ne olacağı belli olmadığı için bu konuda bir yorumda bulunmak için henüz erken. Fakat hâlihazırda, ülkemiz de dâhil olmak üzere bütün uluslararası toplum ve uluslararası hukuk Ukrayna'nın toprak bütünlüğünde hareket ettiği için, bu anlaşmayı da biz Ukrayna'nın toprak bütünlüğü çerçevesinde hukuki olarak görüyoruz. Fakat tabii ki sayın yetkilinin de söylediği üzere, Ukrayna'nın diğer bölgelerinde de savaşın getirdiği yardım ihtiyacı var. Bunların arasında Kırım Tatarlarının da Ukrayna'nın diğer bölgelerine geçirilmiş olması var. Dolayısıyla bu yardımlar o açıdan da katkı sağlıyor efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, teşekkür ediyorum.

Başka sorusu olan, önerisi olan, görüşü olan?

Buyurun Sayın Ergun.

METİN ERGUN (Muğla) - Şimdi, sadece Kırım Tatarlarından bahsediyoruz ama esasında arkadaşlarımızın da sayın milletvekillerinin de söylediği gibi Rusların işgal ettiği mesela Donetsk bölgesinde çok ciddi Hristiyan Türk nüfusu var. Anadolu'dan giden -efendim, ben üzerlerinde çalışma da yaptırmıştım- "Urum" adını verdiğimiz ama Türkçenin dışında hiçbir dil bilmeyen, Anadolu'nun türkülerini söyleyen, Anadolu'daki halk hikâyelerini söyleyen, Çarlık Rusyası döneminde bölgeye göç ettirilmiş olan

gruplar var. Bunlar üzerinde de çalışma yapılırsa, projelendirilirse çok memnun olurum çünkü hem onların bir kolu Gürcistan'da, bir kolu da Ukrayna'da yaşıyor; Yunanistan bunlar üzerinde çok ciddi çalışmayı yapıyor.

Teşekkür ederim.

TİKA BAŞKANI SERKAN KAYALAR - Sayın Vekilim, bizim notumuzu aldık. Tabii, işgal altında olan bölgelerde çalışmak şu şartlarda kolay değil ama önümüzdeki dönemlerde şartlar orada iş birliği yapabileceğimiz imkânları tanırса mutlaka TİKA olarak orada da gerçekleştireceğiz.

Gagavuz Türklerine yönelik de geçtiğimiz yıllarda büyük bir kültür merkezi inşa ettik. Şu anda da Moldova'da da yine Hristiyan Türklere yönelik projelerimiz sürüyor efendim.

METİN ERGUN (Muğla) - Bunlar Gagavuzlardan da farklı, Karadeniz Bölgesi'nden göç ettirilen bir grup.

TİKA BAŞKANI SERKAN KAYALAR - Farklı Sayın Vekilim, evet, doğrudur efendim. Ben notumu da aldım efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Peki, şöyle yapalım mı arkadaşlar: Yani, gerek sorulan sorulardan gerek aldığımız cevaplardan hareket ettiğimizde bende oluşan kanaat şu: Aslında net değiliz zamanlamayla ilgili ve anlaşmanın uygulanabilirliğiyle alakalı. Şöyle bir şey yapsak; ben arkadaşlara da sordum, çok aciliyetinin olmadığını da öğrendiğim için bunu söylüyorum: Gerekirse bunu Bakanlığımızın da buna biraz daha yakından tekrar bakması hasebiyle tekrar bir içeriğe odaklanalım, biz de tekrar bu gözle bir daha gözden geçirelim; gerekli tartışmalar yapıldı zaten, bir sonraki toplantımızda tekrar gündeme alırız, daha hızlı geçeriz o zaman bu maddeyi.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI ULUSLARARASI HUKUK VE ANLAŞMALAR GENEL MÜDÜRÜ KAAN ESENER - Sayın Başkanım, izninizle birkaç şeye açıklık getirmek bakımından...

BAŞKAN FUAT OKTAY - Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI ULUSLARARASI HUKUK VE ANLAŞMALAR GENEL MÜDÜRÜ KAAN ESENER - Öncelikle, anlaşmaya baktığımızda, anlaşma savaş, barış, Ukrayna'nın içinden geçmekte olduğu zorluk, bu şartlarla ilgili değı; TİKA zaten hâlihazırda Ukrayna'da faaliyet göstermeye çalışıyor, faaliyet gösteriyor da yani gördüğümüz kadarıyla, sürdürmekte olduğu projeler de var. Bu projelerde TİKA'nın Ukrayna'daki hukuki statüsü kesinlik kazanmadığı, netlik kazanmadığı için TİKA çok ciddi sorunlarla karşı karşıya; banka hesabı açamıyor, ondan sonra personel alımlarında sıkıntı yaşıyor. Şimdi, bunun üzerinde ek bir çalışma yapmamız zaten gerekli değil, karşı taraf onaylamış durumda yani karşı taraf TİKA'nın Ukrayna'da gelip çalışmasını istiyor. Dolayısıyla, izninizle, tabii ki yüksek takdir sizlere ait ama TİKA'nın da buna çok acilen ihtiyacı olduğunu biliyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Tamam, yani acilen ihtiyaç varsa o ayrı bir şey. Onun için dedik, ben aciliyetini sorduğumda aciliyetinin... Yani bu açıklamayı baştan yapsanız ona göre değerlendirmelerde bulunurduk.

Buyurun Talih Bey.

TALİH ÖZCAN (Düzce) - Yani şöyle diyebiliriz: Bu, Türkiye Büyük Millet Meclisine gecikmeli gelmiştir. Bence, bunun daha önce çıkmasında büyük yarar vardı diye düşünüyorum. Bugün TİKA'nın yurt dışında yaptığı çalışmaları ben de bizzat oralarda, Kırım'da, diğer yerlerde hep gördüm bire bir. Güneyinde ve doğusunda savaş varsa da çok acil buna ihtiyaç var diye düşünüyorum ben. Eğer bunu ertelersek çok faydalı olacağına inanmıyorum, oradaki bu yapıyı bozarız. Destek olmamızda fayda var diye düşünüyorum.

METİN ERGUN (Muğla) - Aynı kanaatteyiz.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Peki, teşekkür ediyorum.

O zaman devam ediyoruz, ertelemiyoruz.

İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) - Sayın Başkanım, çok özür dilerim...

BAŞKAN FUAT OKTAY - Buyurun Sayın Özdemir.

İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) - Keşke en son söylenen en başta söylenseydi. Ülkemizin, bilhassa o bölgeyle alakalı siyaset ve politikasına destek konusunda ne gerekiyorsa tabii ki bu durum gözetilir. Hassasiyetimiz, yine, Türkiye Cumhuriyeti'nin bölgesel gelişmelerle alakalı elinin güçlü olması ama TİKA'nın bu manada ihtiyacı varsa, dediğiniz gibi Sayın Başkanım, geçmesinde fayda var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, teşekkür ediyorum.

O zaman görüşümüzü değiştiriyoruz, acil ihtiyaç gereğı ve TİKA'nın önünü açma çerçevesinde de devam ediyoruz o zaman.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere görüşmeleri tamamlamış durumdayız.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE UKRAYNA HÜKÜMETİ ARASINDA KALKINMA İŞ BİRLİĞİ
ANLAŞMASININ NOTALARLA BİRLİKTE ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 3 Kasım 2018 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Kalkınma İş Birliği Anlaşması"nın "Notalar"la birlikte onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.
Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1993) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, İstanbul Milletvekili Tuba Işık Ercan'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay
Ankara
Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Suriye gündemine geçmeden önceki son iki gündem maddemiz.

10.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2462)¹⁰

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemin 11'inci sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/2462) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Bahse konu teklif İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş tarafından 30/9/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuş ve 1/10/2024 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Sayın Ekinçi, buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; ülkemizin Latin Amerika ve Karayipler Bölgesi ülkeleriyle ekonomik ve ticari ilişkileri 1998 yılında başlatılan açılım politikamız çerçevesinde gelişmektedir. Bölge ülkelerinden Küba'yla ticaret hacmimiz son yıllarda yükselme eğilimi göstermektedir. Küba'yla ikili ticaret hacmimiz 2023 yılında yaklaşık 69 milyon ABD dolarına ulaşmış olup 2024 yılının ilk on bir ayında ise toplam 128,7 milyon dolara ulaşmıştır. Bu tablonun lehimize artışla korunması için ülkeyle olan ahdî zeminin güçlendirilmesi faydalı olacaktır.

Bu doğrultuda, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolü 13 Mart 2024 tarihinde Ankara'da imzalanmış, anlaşmanın iç hukuk onay süreci Küba tarafından tamamlanmıştır.

Bahse konu anlaşmayla çifte vergilendirmenin önlenmesiyle Kübalı yatırımcılar için Türkiye'nin, Türk yatırımcılar için ise Küba'nın daha cazip hâle geleceği düşünülmekte olup anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunmasını takdirlerinize saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Teklifle ilgili söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KÜBA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA GELİR ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLERDE ÇİFTE VERGİLENDİRMİYİ ÖNLEME VE VERGİ KAÇAKÇILIĞI İLE VERGİDEN KAÇINMAYA ENGEL OLMA ANLAŞMASI VE EKİ PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 13 Mart 2024 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması" ve eki "Protokol"ün onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Maddeyle ilgili söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

¹⁰ (2/2462) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/2462) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın, Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay
Ankara
Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2463) ¹¹

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemimizin -yine orijinal gündemdeki- 12'nci sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş'un (2/2463) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ve Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Bahse konu teklif, İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş tarafından 30/9/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuş ve 1/10/2024 tarihinde esas Komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Sayın Ekinci'ye söz veriyorum.

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; ülkemizin Azerbaycan'la ilişkileri ekonomiden savunma sanayisine, eğitimden kültüre her alanda güçlenerek gelişmeye devam etmektedir. Sayın Cumhurbaşkanımız ve Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in 2021 yılında imzaladıkları Şuşa Beyannamesi'yle müttefiklik boyutuna ulaşan ikili ilişkilerimizin ve iş birliğimizin daha da geliştirilmesi yönündeki irade korunmaktadır. Sayın Cumhurbaşkanımız ve Cumhurbaşkanı Aliyev'in ortak iradeleri doğrultusunda hedeflenen 15 milyar dolar ikili ticaret hacmine ulaşmak için çalışmalara devam ediyoruz.

Öte yandan, ülkemizin Azerbaycan'da 17 milyar dolar, Azerbaycan'ın ise ülkemizde 21 milyar doları aşan doğrudan yatırımları bulunmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması da 15 milyar dolar ikili ticaret hacmi hedefimiz ve doğrudan yatırımların artması için önem arz etmektedir. Azerbaycan İkinci Karabağ Savaşı sonrasında kurtarılmış topraklarda imar ve ihya çalışmalarına ciddi yatırımlar yaparak devam etmektedir. Söz konusu çalışmalar ülkemiz yatırımcıları ve iş insanlarına da önemli fırsatlar sunmaktadır. Böyle bir dönemde bu anlaşmanın revize edilmesi, ülkemiz yatırımcıları ve iş insanlarının Azerbaycan'daki fırsatlardan yararlanmasına olanak sağlayacak ve bu ülkeye yapılan ihracatın da artmasını kolaylaştıracaktır.

Saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Teklifle ilgili söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE AZERBAYCAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA
GELİR ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLERDE ÇİFTE VERGİLENDİRMİYİ ÖNLEME VE VERGİ KAÇAKÇILIĞI
İLE VERGİDEN KAÇINMAYA ENGEL OLMA ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 19 Şubat 2024 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

¹¹ (2/2463) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.
BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.
Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/2463) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan'ın özel sözcüler olarak seçmesi teklif edelim.

Fuat Oktay
Ankara
Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Evet, bu gündem maddesiyle birlikte, anlaşmalara ilişkin gündemimizi tamamlamış bulunuyoruz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, gündemin son maddesinde Dışişleri Bakanlığından Suriye'deki son gelişmeler çerçevesinde bir brifing almayı talep ettiklerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemimizin son maddesinde, Suriye'yle ilgili, Suriye'deki son gelişmeler çerçevesinde kısa bir brifing talep etmiştik Bakanlığımızdan.

Sayın Ekinci, siz mi?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - Hayır efendim, Başkan Yardımcımız Nuh Bey geldiler.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Nuh Bey sunacak zannediyorum.

Biz size teşekkür ediyoruz.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI AYŞE BERRİS EKİNCİ - Çok teşekkür ediyorum ben de, sağ olun.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Hem size hem de tüm arkadaşlarımıza, tüm kurumlarımızın temsilcilerine tekrar teşekkür ediyoruz. Size iyi çalışmalar diliyorum, iyi günler diliyorum.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Başkanım, ben sunuma başlamadan önce birkaç kelime konuşabilir miyim?

BAŞKAN FUAT OKTAY - Tabii, müsaadenizle bir başlatalım, sonra sözü size vereyim.

Nuh Bey, hoş geldiniz.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI NUH YILMAZ - Hoş bulduk Sayın Başkanım.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Suriye'deki son gelişmeler, bölgemizdeki son gelişmeler, özellikle Suriye özelinde sizden bir brifing almak istiyoruz.

Sayın Güzelmansur, öncesinde size söz verelim.

Buyurun lütfen.

VI.- AÇIKLAMALAR

1.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, bugün Hatay'dan gelen heyetin yaptığı ziyaretlere, Hatay ile Suriye arasındaki bağa, oradaki insanların endişelerine, Suriye'deki sıkıntıları ve olayları gözlemlemek amacıyla Suriye'ye yapılacak bir ziyaretin çok olumlu olacağını düşündüğüne ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Öncelikle teşekkür ederim.

Sayın Komisyon Başkanım, Değerli Bakanım, değerli vekil arkadaşlarım; bugün Hatay'dan bir heyet geldi. Bu Hatay'daki heyeti Sayın Dışişleri Komisyon Başkanımız Fuat Oktay'ın nazik karşılamalarından dolayı, içtenlikle bizi dinlediklerinden dolayı teşekkür ediyorum. Sayın Bakan Yardımcımız Nuh Yılmaz Bey'i de ziyaret ettik. Çünkü biliyorsunuz, Hatay insanı ile Suriye'deki insan arasında akrabalık ilişkileri var, bir kültür ilişkisi var. Tabii, insanımız orada endişeli ve bu konuda en büyük sıkıntılarının 2 tane olduğunu belirtmek istiyorum. Birisi, güvenlik sıkıntısı var. Oradaki insanlarımız, Suriye'deki akrabaları daha doğrusu, yarın ne olacağını bilemiyorlar; o sıkıntı içerisinde, o endişe içerisinde Hatay'daki insanlarla paylaşıyorlar. Bir diğeri ise yardım konusunda. Bunu hem Sayın Başkanım ile hem Sayın Bakanım ile da paylaştım. Yardım konusunda, özellikle Lazkiye, Tartus, o bölgelere hâlâ yardımın çok gitmediğini ve oradaki insanların şu an sıkıntı içerisinde olduğunu belirtmek istiyorum. Olaylar oluyor, bu olayları ne yazık ki üzümlerle takip ediyoruz. İnşallah, -burada, Türkiye Cumhuriyeti'nin büyük devlet olduğunu- oradaki yeni kurulacak hükümetle işi hâlinde olup oradaki olayların bir an önce bitmesini ben diliyorum.

Ben, özellikle, Dışişleri Komisyonu olarak da oradaki, Suriye'deki sıkıntıları ve oradaki olayları gözlemlemek amacıyla Suriye'ye bir ziyaretin çok olumlu olacağını düşünüyorum. Çünkü Dışişleri Komisyonunda tüm partiler var ve en azından hem oradaki insanlara bir moral kaynağı olmuş olur hem de Türkiye'nin, bizim devletimizin orada yapılacak işlerle ilgili bir yol göstereceğini ben düşünüyorum.

Ben tekrar Sayın Başkanım'a teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Ben teşekkür ediyorum.

Nuh Bey, buyurun lütfen.

VII.- SUNUMLAR

1.- Dışişleri Bakan Yardımcısı Nuh Yılmaz'ın, Suriye'de yaşanan son gelişmeler hakkında sunumu

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI NUH YILMAZ - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; ben elimden geldiği kadar şu anda önemli olduğunu düşündüğümüz konuları size kısaca aktarmak istiyorum. Daha sonrasında sorularınız olursa o şekilde devam ederiz.

Öncelikle siyasi durum... 8 Aralık 2024 tarihinde rejimin düşmesi ve sonrasında boşluk oluşmaması için geçici bir yönetimin tesis edilmesi, hepimizin gördüğü gibi gündeme geldi ve bugünden beri, 8 Aralıktan beri biz bu sürecin mümkün olduğu kadar istikrarlı, sağlıklı ve güvenlik zemini bozulmadan yürütülmesi için Türkiye olarak farklı alanlarda desteğimizi vermeye çalıştık. Burada, özellikle diplomatik alanda ama sadece o alanda da değil hizmet alanında, finans alanında, yapabildiğimiz kadar, uluslararası dengeleri gözeterek, bölgedeki aktörlerle beraber çalışarak, ortak çalışma mekanizmaları oluşturarak ve tabii ki uluslararası yaptırımları da göz önüne alarak bu yaptırım tuzağına düşmeden, mümkün olduğu kadar ülkemizin siyasetini inşa etmeye çalıştık bu ülkeye dönük olarak.

Bu andan itibaren, tabii, geçici bir hükümet şu anda iktidara gelmiş durumda. Daha sonrasında bu iktidarın zaman içerisinde seçimlere hazırlanacağını ve böyle bir yol haritası ortaya konulacağını bekliyoruz. Bizim de temennimiz büyük oranda bu yönde. Ancak böyle bir seçimin oluşması için tabii ki bir yandan o ülkede anayasa sürecinin gerçekleşmesi gerekiyor. Bu anayasa sürecine paralel olarak yine bir nüfus sayımı, göçmenlerin veya her tür muhacirin geri dönüşü; evlerine geçmeleri, yerleşmeleri, sonrasında nüfus sayımıyla beraber seçmen kütüklerinin oluşması ve daha sonra seçimin oluşması; tabii, bunun öncesinde de bu süreçlerin gerçekleşmesi için bir güvenlik ortamının tesis edilmesi gerekiyor. O yüzden şu anda böyle bir sürecin yaklaşık üç dört yıl alacağını öngörmek, açıkçası gerçekçi bir yaklaşım olur diye düşünüyoruz.

Bu süreçte, öncelikle bu geçici hükümetin meşruiyeti için bir ulusal diyalog konferansı hazırlıklarının olduğunu biliyoruz. Sayın Bakanımızın ziyaretinde bu konular gündeme geldi ve Suriye'deki yönetim bize bu konuda çalışmalarını sürdürdüklerini ancak belli lojistik problemlerden dolayı bu işin biraz zaman aldığını ve yaklaşık -sayı ve tarih değişmekle birlikte- 1.500 kişilik bir katılımı ülkenin bütün kesimlerinin temsil edileceği bir ulusal diyalog konferansı yapılacağı, buradan bir yasama biriminin oluşturulacağı, yasama komisyonunu oluşturulacağı, daha sonra bir başkan seçileceği, ardından bir kabine oluşturulacağı ve bunların bu süreçte, bu az önce bahsettiğim üç veya dört yıllık süreçte gerçekleşeceği yönünde bir aktarım aldık.

Bizim buradaki yeni Suriye devleti veya yönetimiyle ilgili kaygılarımız, öncelikle elbette ülkenin birliği ve bütünlüğünün korunması çerçevesinde oluştu ve aynı zamanda kalkınma ve güvenliğin öncelikli konular olarak ele alınmasını istedik. Ülkedeki güvenlik durumu açısından baktığımızda, tabii ki şu anda Suriye'de önemli güvenlik kaygılarının olduğunu görmek mümkün çünkü hızlı bir geçiş dönemi yaşandı. Biz Suriye'de bu geçiş dönemine öncülük eden gruplarla konuştuğumuzda, zaten duyduğumuz şey şuydu: Sadece Halep'in düşmesi için altı aylık bir planlama yapıldığı ama on iki günde Şam'ın bile düştüğü bir süreç yaşandı. O yüzden, açık söylemek gerekirse hiç kimse bu sürece hazırlıklı değildi, bu sürecin böyle gerçekleşeceği konusunda kimsenin net bir beklentisi yoktu. O yüzden de bu hızlı geçiş süreci ciddi sorunlar yarattı. Bu sorunlar şu anda sahada yönetilmeye çalışılıyor.

Bunların en önemlilerinden bir tanesi, tabii ki kamu düzeninin sağlanması. Şu anda ülke biraz da bu geçiş döneminin yarattığı bir mutluluk duygusundan dolayı aslında istikrarlıymış gibi görünüyor ama şu anda polis düzeninin veya jandarma düzeninin olmadığını, kamu düzeninin hâlâ ciddi sorunlarla karşı karşıya kaldığını söylemek mümkün. Bu konuda yeni yönetim polis alım çağrısında bulundu. Muhtemelen önceki dönemde güvenlik güçlerinin içinde görev yapmış olanlardan suça bulaşmamış olanlarını tekrar göreve çağırarak kamu düzeninin hızlıca tesisine gidecek bir tedbir almalarını bekliyoruz.

Bir diğer sorun, tabii ki düzenli ordu meselesi. Ülkede birçok silahlı grup var ve bu silahlı gruplar tek bir yönetim altında değil. Ancak dün de Savunma Bakanlığından yapılan bir çağrıyla birlikte bütün bu grupların tek bir düzenli ordu altında birleşeceğini, millî bir Suriye ordusunun oluşacağını, bunun da bütün ülkenin hem sınırlarını korumak hem de ülkede farklı alanlarda güvenliği tesis etmek için önemli olacağını bekliyoruz. Bu da tabii ki silahlı gruplarla muhatap olunacağı için önemli güvenlik riskleri barındırıyor. Biz, bu sürecin büyük oranda müzakere yoluyla çözülmesinden tarafız Türkiye olarak.

Burada, tabii bir diğer nokta, yeni yönetimin rejim kalıntılarını kontrol altına almak amacıyla sürdürdüğü operasyonlar, burada bir risk var. Çünkü yeni yönetim tabii ki büyük oranda bunu bir intikam sürecine dönüştürmemek adına çekilen herkese geçiş izni verdi. Bunda ülkemizin, Sayın Bakanımızın yaptığı yönlendirmelerin veya bu konunun kansız çözülmesi için yaptığı telkinlerin, farklı aktörlere yaptığı telkinlerin etkili olduğunu söyleyebiliriz. Böylece eski dönemde kritik görevde yer alan birçok kişi kendi memleketlerine veya güvenli gördükleri alanlara çekildi, bir kısmı da yurt dışına kaçtı ve ortada kontrol altında olmayan inanılmaz bir silah olduğundan bahsedebiliriz. Bu da önemli bir risk. Önümüzdeki dönemde buradan kaynaklanabilecek terör riskleri veya yine bu süreç içerisinde intikam operasyonlarına dönüşme ihtimali olan durumlar olabilir. Biz, bu alanlarda sorunun mümkün olduğu kadar suhuletle çözülmesi için muhtelif telkinlerde bulunmaya devam ediyoruz.

Yine bununla ilişkili bir diğer güvenlik sorunu şu: Dürzi cephesinde birleşmeye karşı bir direniş olduğunu görüyoruz. Özellikle güneyde, Süveyda bölgesinde silahlı Dürzi grupların bu konuda bir direnişte bulunduğunu ve mümkün olduğu kadar yeni yönetime katılmamak noktasında bir irade sergilemeye çalıştığını, hepsi değil ama bir kısmının böyle bir irade koymaya çalıştığını görüyoruz. Bu, bir başka güvenlik riski olarak karşımızda. Biz, yine bu sürecin suhuletle çözülmesi için tavsiyelerde bulunuyoruz. Her iki tarafla da bu anlamda temaslarımız devam ediyor.

Bir başka konu, tabii ki SDG-PKK'nın ayrı bir blok olarak Suriye ordusu içerisinde bulunma talebi. Burada da tek bir blok hâlinde burada bulunmalarının önümüzdeki döneme dönük getireceği farklı, önemli riskler var. Çünkü, hatırlarsanız, şu andaki ya da devrilmiş olan bir önceki rejimin ülkeyi yönetmeye başlaması da bir darbe süreciyle gerçekleşmişti ve bu ülkeyi belli bir süre yönetmiş olan bir Batılı ülkenin ülke içerisinde iç savaş çıkarmaya dönük mezhepçi birtakım uygulamalarından dolayı ülke içerisinde belli işler belli mezhebi gruplara verildi ve bunun yarattığı bir blok oluştu Suriye ordusu içerisinde ve sonra bunların gerçekleştirdiği bir darbeye altmış yıl süren bir sorun yaşandı. O yüzden, bu sorunun tekrar edilmemesi için millî bir ordunun kurulması; herhangi bir mezhebi, etnik ya da dinî bir gruba has silahlı bir yapılanma yerine her kesimden insanların bulunduğu bir ordunun kurulması, bizim de öncelikle tavsiyemiz ve bu konuda yönlendirmelerimizi yapıyoruz. O yüzden de SDG-PKK yapılanmasının tek bir blok hâlinde Suriye ordusunun altına girmesi konusunda elbette bizim için önemli soru işaretleri var ve biz, bu konudaki itirazlarımızı, en azından buna olumlu bakmayacağımızı büyük oranda gündeme getiriyoruz.

Ekonomik durum açısından ciddi problemler mevcut ülkede. Bir önceki rejimin giderken bankalar üzerinde 25 milyar dolarlık bir borç bıraktığını ya da akıbeti belirsiz 25 milyar dolarlık bir para olduğunu biliyoruz. O yüzden de ülke şu anda iflas noktasında. Aynı zamanda, 1976 yılından beri farklı paketlerle Suriye'ye uygulanan birtakım yaptırımlar var. Bu yaptırımlardan dolayı da şu anda ülkeye para girişi, finans sorununun çözülmesi kısa vadede çok kolay görünmüyor. O yüzden de hem 25 milyar dolarlık kayıp hem üstüne de bu yaptırımlardan dolayı ciddi bir para aktarılması riskinden dolayı, şu anda ciddi anlamda zarar görmüş bir ekonomi, harap olmuş bir ekonomi ve finansal açıdan büyük risklerin olduğu bir ülkeyle şu anda karşı karşıyayız.

Temel gıdaların temininde yaşanan ciddi sıkıntılar var. Bunların çözülmesi açısından biz hem Ukrayna'yla hem diğer ülkelerle, özellikle bir an önce tahıl aktarımı veya temel gıda maddelerindeki sorunun çözümü konusunda ülkeye, Suriye'ye yardımcı olmaya çalışıyoruz, bu konuda faaliyetlerimiz devam ediyor. Türkiye'den devam eden yardımlar da bu sorunu acilen çözmek konusunda etkili oluyor. Ancak bizim dışımızda, öncelikle Katar ve Suudi Arabistan olmak üzere başka bölge ülkeleri de ülkenin bu sorununun ciddi bir güvenlik riskine dönüşmemesi için ellerinden gelen yardımı yapmaya çalışıyorlar.

Bir başka sorun, tabii ki Suriye'de bir önceki dönemde devam eden ağır devletçi ekonomiden serbest bir ekonomiye geçiş sürecinde yaşanacak sorunlar. O yüzden, bu, başlı başına zaten büyük bir sorun. Biz bu konuda da zaten yeni yönetime devlet düzeyinde, danışmanlık düzeyinde yapabileceğimiz ne varsa, kendi finansal kurumlarımızın bu ülkede belli konularda elini taşın altına koyması konusunda neler yapabiliriz, bu konularda tekliflerimizi sunduk. Bütün kurumlarımızla yeni yönetimin tam olarak yanında yer alacağız.

Para birimiyle ilgili tabii ki sorunlar var. Çünkü Suriye'nin para birimi başka ülkelerde basılan bir para birimidir. O yüzden de önemli sorunlarla karşı karşıya ülke. Biz bu konuda da yine farklı kurumlarımızla, Merkez Bankamızla veya diğer kurumlarımızla elimizden gelen yardımı yapacağız.

Dış siyaset açısından şunu söyleyebiliriz: Biz Türkiye olarak ilk günden beri bu sorunla tek başımıza karşı karşıya kalmak istemediğimizi ve bütün bölge ülkelerinin birçoğu meşru olan güvenlik taleplerinin göz önüne alınarak bunların belirlenmesi ve bu çerçevede bölgesel bir inisiyatifle bu sürecin yönetilmesi konusunda bir irade beyanında bulunduk. Öncelikle, Ürdün'ün Akabe şehrinde Ürdün'ün öncülüğünde bir toplantı yapıldı. Burada Arap ülkelerinin Suriye temas grubu, sonrasında Türkiye'nin de parçası olduğu Arap ülkeleri artı Türkiye'yle yapılan bir temas ve sonrasında da -toplam 13 artı 3- Batılı ülkelerin de dâhil olduğu 13 ülke artı 3 tane de uluslararası kurumla bir araya geldik ve Suriye'deki sorunları masaya yatırdık. "Toplu hâlde nasıl çözüm üretebiliriz, herkesin güvenlik ihtiyacı karşılanarak komşularına ve çevresine risk üretmeyecek, tehdit üretmeyecek bir Suriye nasıl inşa edilebilir?" sorusu çerçevesinde meseleyi ele aldık. Bu toplantının devamı Kahire'de yapıldı önce, daha sonra da pazar günü Riyad'da yine başka bir toplantı yapıldı, bu toplantı da Akabe toplantısının devamıydı. Bu toplantıya İtalya ve İspanya'nın da katılımıyla daha fazla Avrupa ülkesi katılmış oldu ve böylece Suriye'deki meseleleri biz bölgesel inisiyatif, küresel düzeyde de bu sorunların diğer ilgili ülkelerle istişaresi çerçevesinde çözülmesi konusunda bir iradeyi hem ortaya attık hem destekledik hem de bunun arkasındayız.

Bu anlamda, yabancı heyetlerle yeni Suriye yönetiminin görüşmesi konusunda telkinlerde bulunduk. Sayın Bakanımız Şam'ı ziyaret eden ilk Dışişleri Bakanı olarak Arap ülkelerinin, bölge ülkelerinin -yani bunların arasında Irak, Mısır, Suudi Arabistan, Lübnan, Mısır var- bütün bu ülkelerin kaygılarını dinleyerek onların kaygılarını yeni Suriye hükûmetine iletti ve bu çerçevede beklentilerimizi de net bir şekilde şekillendirerek zeminini hazırladı ve bundan sonrasında da diğer ülkelerin bakanları, bakan yardımcılarını ardı ardına ülkeyi ziyaret etmeye başladılar; daha sonra buna Avrupa ülkeleri de eklendi. Şu anda çok yoğun bir ziyaret trafiği ülkede devam ediyor, temel kaygılar yeni yönetime aktarılıyor.

ABD ve Batılı ülkelerin tabii ki kaygıları var. Onların kaygıları bizimkiyle bazı alanlarda ortak, özellikle terörle mücadele konusunda, DEAŞ'la mücadele konusunda ancak bazı konularda ayrıştığımız noktalar var. Yani bu konular mümkün olduğu kadar yönetilmeye çalışılıyor. Rusya'nın tabii ki orada Lazkiye ve Tartus'taki üslerini koruma gayretleri devam ediyor. İran'ın kendi çıkarlarını korumak için çabaları farklı alanlarda devam ediyor diyebiliriz.

Suriye'deki gelişmelerin yarattığı belli fırsatlar var, bunlardan da belki kısaca bahsetmek gerekir. Öncelikli olarak bizim tabii ki birincil önceliğimiz, ülkenin yeniden istikrara kavuşması ve Suriye kaynaklı terör tehdidinin bertaraf edilmesi. Bunun ardından da bölgesel kalkınma anlayışıyla ticari ve ekonomik imkânların artması, ülkemizdeki Suriyelilerin anavatanlarına gönüllü ve onurlu geri dönüşünün sağlanması, ülkemizin geçmişte olduğu gibi Suriye'nin Avrupa'ya açılan kapısı olması şeklinde.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Nuh Bey, ben şimdi zorunlu olarak araya gireceğim, belki sizi de bölmüş olacağız.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI NUH YILMAZ - Estağfurullah.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Bir yoklama talebi oldu. Dolayısıyla, belki bir on dakika ara verirsek...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI NUH YILMAZ - Tabii ki.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Veya on beş dakika bir ara versek -çok da uzun süre oldu- hem arkadaşlarımız da gitmiş, gelmiş olurlar hem de bir nefes alma arası olur hepimiz için de. Sonrasında rahat rahat hem siz tamamlarsınız hem de soru-cevap daha rahat olur.

Teşekkür ediyoruz.

On beş dakika ara veriyoruz.

Kapanma Saati: 17.23

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 17.53

BAŞKAN: Fuat OKTAY (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa CANBEY (Balıkesir)

SÖZCÜ: Ceyda BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir)

KÂTİP: Derya BAKBAK (Gaziantep)

----- 0 -----

BAŞKAN FUAT OKTAY - Dışişleri Komisyonunun 13'üncü Toplantısının İkinci Oturumunu açıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Toplantımıza kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Dışişleri Bakan Yardımcımız Sayın Nuh Yılmaz Suriye'deki son gelişmelerle ilgili sunumuna devam edecekler.

Buyurun Sayın Yılmaz, söz sizde.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI NUH YILMAZ - Sağ olun Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, ülkemizin önceliklerinden bahsetmiştim, oradan çok kısa devam edip fazla uzatmadan kapatmayı planlıyorum.

Öncelikle, Suriye'de güvenliğin tesis edilmesi, istikrarlaştırma çabalarının yürütülmesi için gerekli zeminin oluşturulması, ülkenin yani Suriye'nin toprak bütünlüğü ve birliğinin muhafazası suretiyle ülkede kapsayıcı bir yönetimin tesisi, farklı etnik ve dinî grupların sistem içinde yer almasının sağlanması, temel hak ve özgürlükleri garanti altına alan bir anayasanın kabul edilmesi, tüm terör unsurlarının temizlenmesi ve göç riskinin ortadan kalkması, DEAŞ'ın yeniden canlanmasının engellenmesi, YPG-PKK'nın DEAŞ'la mücadele kozunun elinden alınması; bu anlamda da kampların güvenliği, yönetimi için yeni yönetime yardımcı olma, yeni yönetim ve Irak'la iş birliği hâlinde kampları yönetme, ülkemizin tek başına bu sorumluluğu üstlenmesi gibi opsiyonlar var. Bunlardan en faydalısının hangisi olacağı konusunda uzlaşma sağlandıktan sonra bu konuda da gerekli adımı atacağız. Ayrıca da Suriye'nin uluslararası toplumun aktif desteğiyle kendi ayakları üzerinde durabilecek ve geri dönüşler için gerekli koşulların sağlanacağı bir ülke hâline gelmesi...

Ben müsaadenizle burada keseyim, sizin sorularınız varsa o şekilde devam edelim.

Sağ olun.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

VIII.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- Dışişleri Bakan Yardımcısı Nuh Yılmaz tarafından yapılan sunuma ilişkin görüşme

BAŞKAN FUAT OKTAY - Sayın Aydın, buyurun lütfen.

KAMİL AYDIN (Erzurum) - Sayın Bakanım, ben şimdi takip ettim, notları da alıyorum -hocalıktan kalma bir alışkanlık- tam "fırsatlar" dediniz, orada kesildi. Ne olur, diğerlerini not etmiştik, fırsatlar nedir, heyecanlandım, biraz da fırsatlardan bahsederseniz çok mutlu olurum.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI NUH YILMAZ - Fırsatlar aslında önümüzde açık söylemek gerekirse. Yani eğer bu süreç iyi yönetilebilirse... Biz elimizden geleni yapıyoruz Dışişleri olarak bu sürecin yapılması için. Öncelikle, Türkiye, bölgesinde sizin de bildiğiniz üzere sanayisi en güçlü olan ülkelerden biri, belki de en güçlüsü yani o yüzden böyle bir...

KAMİL AYDIN (Erzurum) - Ama öz kaynak olarak sınırlı bir ülkeden bahsediyoruz, toprağının yüzde 30'u bir illegal yapının, bir terör örgütünün kontrolünde ve ülkeyi kalkındıracak yegâne kaynakların, yer altı ve yer üstü verimliliğinin olduğu bir bölge kurtarılmadığı sürece bunu fırsata dönüştürme ne kadar realistik olabilir, onu merak ediyorum. Yoksa Allah korusun, ben bizim ülkemiz açısından yani içeride ödediğimiz bedeli dışarıda komşuya da mı ödeme şeklinde bize bir geri dönüşü olacak? Bu bağlamdaki kararlılığımızın çok güçlü olmasında fayda var diye düşünüyorum. Siz ne dersiniz?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI NUH YILMAZ - Yani sizin de bahsettiğiniz gibi elbette biz fırsatlardan bahsederken şurada benim baştan beri anlattığım şey, tabii ki Suriye'deki bir vizyonun paylaşılması. Yoksa kötü yönetim veya sürecin yönetilememesi neticesinde eğer bir devletin iflasıyla biz karşı karşıya kalırsak Suriye'de, tamamen ortadan kalkmasıyla karşı karşıya kalırsak zaten sizin bahsettiğiniz kötü senaryonun olması muhtemeldir; bunun da birçok ülkeye farklı yansımaları olur. Daha güçlü bir göç dalgası, daha güçlü bir terör riski, ülkenin çökmesinden dolayı yaşanacak daha ciddi narkoterör sorunları; bunların hepsi zaten ortada.

Biz, burada, bu sürecin nasıl yönetileceğiyle ilgili konuları elbette konuşuyoruz. O anlamda da yani Suriye'nin birçok imkânı var yani bahsettiğiniz gibi hidrokarbonu kendisine yetecek bir ülke, önemli olan bu hidrokarbon kaynaklarının terör örgütleri tarafından kontrol edilmemesi veya tek bir mezhebî veya etnik grup veya dinî grup tarafından yönetilmemesi; bunun sağlanması da şu andaki Suriye yönetiminin önceliği. Şu anda Suriye'de bu iktidar değişikliğinden sonra paradigmatik bir dönüşüm gerçekleşti aslında yani Türkiye'nin sorunlara bakışı, Suriye'nin sorunlara bakışı, bizim meseleleri algılama çerçevemiz aslında değişti. O anlamda da şu anda terör örgütünün Suriye topraklarının belli bir bölgesini yönetiyor olması öncelikli olarak Suriye'deki merkezî hükûmetin şu anda öncelikli sorunu. Onların da genel tavrı, tabii ki bu kaynakların merkezî yönetime devredilmesi, bunların Suriye'nin imarı için kullanılması ve önümüzdeki dönemde de bunun üzerinden üretilen kaynakla ülkenin yeniden imarı. Biz de bu konuda Suriye'ye gerekli desteği vermeye ülke olarak hazırız. Bu konunun uluslararası alandaki diplomasisinde önemli bir yer doldurduğumuzu söyleyebilirim.

Ancak tabii ki bunun da ötesinde, harap olmuş bir ülke var, o hidrokarbon kaynaklarının tamamı diriltile bile ülkenin yeniden ayağa kalkması yıllar alacak. Bu, hem finans açısından hem öz kaynaklar açısından hem de bütün kaynaklar olsa bile yapılacak işlerin belli bir zaman almasından dolayı uzun sürecek. Biz bu sürecin önemli bir paydaşı olmak için yani yeniden dirilişin, ülkenin yeniden kendisine gelmesinin önemli bir paydaşı olmak için elimizden geleni yapacağız. Bu konuda da

uluslararası alanda gerekli diplomatik adımları atıyoruz. Yani bu terörle mücadelenin öneminden bahsediyoruz, Suriye'nin üçte 1'ini yöneten bahsettiğiniz terör örgütünün bir an önce bu ülkeyi terk etmesi yani PKK unsurlarının Suriye'yi öncelikli olarak terk etmesi, yabancı PKK unsurlarının ülkeyi terk etmesi, bütün Kandil kadrolarının artık burada yer bulamaması; daha sonra PKK kadrolarının, bu SDG unsurlarının tamamen silah bırakması ve akabinde de Kürtlerin Suriye'de eşit, onurlu bir vatandaş olarak siyaset hakkının korunması ve ülkenin diğer vatandaşları hangi haklara sahipse bütün bu haklara sahip olarak merkezî yönetimde siyasi temsiline sağlanması ve bu konuda da Türkiye'nin gerekli desteği vermesi; bizim bu konudaki yaklaşımımız bu şekilde özetlenebilir. Bunları da bütün taraflarla yani gerek Suriye Hükûmetiyle gerek de Suriye konusunda ilgisi olan, bu konuda çıkarı olan bütün ülkelerle çok açık ve net bir şekilde konuşuyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Devam edecek misiniz?

KAMİL AYDIN (Erzurum) - Devam edeceğim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Sayın Aydın, buyurun.

KAMİL AYDIN (Erzurum) - Şimdi, gerçekten çok güzel aydınlanıyoruz. Biz de bize soranlara yanlış bilgi aktarmama adına devamı gerekiyor gibi geldi bana.

Şimdi, Sayın Hakan Fidan'ın geçen hafta çok kararlı bir duruşu söz konusuydu, uluslararası medyaya da yansdı. Yani bu sıkıntıdan biz her ne kadar Suriye merkezi hükûmetini defakto da olsa sorumlu görüyor olsak da tehdit bizi çok uzun sınırlarımız süresince, 900 kilometrelik bir sınır boyunca bizi en fazla tehdit eden bir varlık. "Gerekirse biz yaparız." mantığı ve kararlılığı devam ediyor; bir o. Bir de bu kararlılıktan uluslararası boyutta hiçbir zaman vazgeçmediğimizi -ki bu BM'nin 51'i var, NATO'nun 5'i var, var da var- bizim bugüne kadar yaptığımız bütün sınır ötesi operasyonlarda aldığımız uluslararası güç zaten bunlara bağlı olarak ifade edildi.

Sayın Bakanım, hem bu bağlamdaki kararlılığımız, bir de biraz önce çok güzel bir görüşmeler trafiğinden bahsettiniz; Mısır ayağı vardı, Ürdün ayağı vardı, hatta İtalya, İspanya'nın da işin içine girmesiyle beraber, inşallah, bölgesel sorunu sanki mikro seviyede bütün Orta Doğu, makroda da Batı toplumu da bir ucundan tutacakmış gibi görünüyor. Bu bağlamda, Körfez ülkelerinin tavrı nedir? Çünkü görüşüldü, Suudi Arabistan... Bizim basından takip ettiğimiz kadarıyla, yetkili bir ağızdan çok açık bir şey duymadık, onu da zatiâlinizden duymak isteriz. Özellikle Katar'ın, Suudi Arabistan'ın ve diğer Körfez ülkelerinin bizim bu çözüm arayışı sürecinde, ortaklaşma sürecinde katkısı, duruşu, katılımı nedir?

Teşekkür ediyorum.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Sayın Başkanım, bir şey sorabilir miyim?

BAŞKAN FUAT OKTAY - Tabii, buyurun lütfen.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Ben müdahil oldum, özür dilerim.

KAMİL AYDIN (Erzurum) - Estağfurullah.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Şimdi biz konuşuyoruz ama tutanak altındayız.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Doğrudur.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Yani Sayın Bakan Yardımcısı bazı sorulara yanıt verebilecek mi, öyle hissediyor mu? Yani bizim bazı şeylerimiz var biliyorsunuz yani kapalı oturum yapmak isterseniz onları da değerlendirebiliriz. Sormak istediğimiz bazı konular... Bilmiyorum, "Ben rahat konuşacağım." diye rahat hissediyorsa... Hani, gazetecilikten de geldiğim için yani şu anda tutanak altındayız.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Sizinle ilgili herhangi bir sorun yoksa devam edelim.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI NUH YILMAZ - Yani tabii ki kapalı olması durumunda daha rahat konuşacağımız açık ama ben şu andaki durum böyleyse buna dönük mümkün olduğu kadar cevap vermeye çalışırım. Siz nasıl uygun görürseniz, Sayın Başkanımız nasıl...

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) - Benim daha detaylı sorularım olacak ama bir sıkıntı yoksa böyle devam edelim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Eğer rahat hareket etmek istiyor ve siz de rahat cevap vermeye ilgili, sorularla ilgili...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI NUH YILMAZ - Kapalı olmasını tercih ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Tamam, bir önergeyle buradaki arkadaşlarımızdan imza alabilirsek kapalıya geçebiliriz.

IV.- KARARLAR (Devam)

2.- Dışişleri Bakan Yardımcısı Nuh Yılmaz'ın Komisyonu bilgilendirmesinin TBMM İçtüzüğü'nün 32'nci maddesi uyarınca kapalı oturumda yapılmasına ilişkin karar

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, toplantımızın kapalı yapılmasıyla ilgili, kapalıya dönüştürülmesiyle ilgili bir önergemiz var.

Önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

Dışişleri Bakan Yardımcısı Sayın Nuh Yılmaz'ın, Suriye'de yaşanan gelişmeler konusunda Komisyonumuzu daha sağlıklı ve güvenli bir şekilde bilgilendirebilmesi için TBMM İçtüzüğü'nün 32'nci maddesi uyarınca kapalı oturuma geçilmesini arz ve teklif ederiz.

Fuat Oktay
Ankara

Mustafa Canbey
Balıkesir

Kamil Aydın
Erzurum

Oğuz Kaan Salıcı
İstanbul

Derya Bakbak
Gaziantep

Ali Şahin
Gaziantep

Metin Ergun
Muğla

Utku Çakırözer
Eskişehir

Talih Özcan
Düzce

BAŞKAN FUAT OKTAY - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.
Şimdi basındaki arkadaşlarımızı ve burada bulunmaması gereken arkadaşlarımızı dışarıya davet ediyorum.

(Kapalı oturuma geçildi)

Kapanma Saati: 18.09

IX.- KAPALI OTURUMLAR

A) Kapalı Oturumlar

1.- Üçüncü Oturum kapalı

ÜÇÜNCÜ OTURUM
(Kapalıdır)

DÖRDÜNCÜ OTURUM
Açılma Saati: 19.31
BAŞKAN: Fuat OKTAY (Ankara)
BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa CANBEY (Balıkesir)
SÖZCÜ: Ceyda BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir)
KÂTİP: Derya BAKBAK (Gaziantep)
----- 0 -----

IV.- KARARLAR (Devam)

3.- Kapalı oturum kararının kaldırılmasına ve açık toplantı düzenine geçilmesine ilişkin karar

BAŞKAN FUAT OKTAY - Açık toplantı düzenine geçilmesine ilişkin önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

Dışişleri Bakan Yardımcısı Nuh Yılmaz'ın Suriye'de yaşanan gelişmeler konusunda Komisyonumuzu daha sağlıklı ve güvenli bir şekilde bilgilendirebilmesi için TBMM İçtüzüğü'nün 32'nci maddesi uyarınca alınan kapalı oturum kararının kaldırılmasını ve açık toplantı düzenine geçilmesini arz ve teklif ederiz.

Fuat Oktay
Ankara

Mustafa Canbey
Balıkesir

Kamil Aydın
Erzurum

Oğuz Kaan Salıcı
İstanbul

Derya Bakbak
Gaziantep

Ali Şahin
Gaziantep

Metin Ergun
Muğla

Utku Çakırözer
Eskişehir

Talih Özcan
Düzce

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

4.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Dışişleri Bakan Yardımcısı Nuh Yılmaz ve ekibine verdikleri bilgilerden, Komisyon üyelerine katkılarından dolayı teşekkür ettiğine ve kabul edilen kanun tekliflerine ilişkin muhalefet şerhlerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN FUAT OKTAY - Değerli arkadaşlar, gündemimize ilişkin görüşmeler tamamlanmıştır.

Ben, tekrar, açık oturumda da bir kez daha tutanaklara geçmesi açısından Dışişleri Bakan Yardımcımız Sayın Nuh Yılmaz ve ekibine Suriye'deki son gelişmelerle alakalı, bölgedeki son gelişmelerle alakalı verdiği tüm değerli bilgilerden dolayı ve tüm Komisyon üyelerimize de değerli katkılarından dolayı yürekten teşekkür ediyorum. İnşallah, hem bölgede hem de Suriye'de... Suriye halkının da barış içerisinde kalkınmaya odaklanacağı, toprak bütünlüğünü sağlayacak, egemenliğini pekiştirecek daha güçlü bir komşuyu en kısa zamanda görmeyi biz de arzu ediyoruz. Biz Komisyon olarak da üzerimize ne düşerse sonuna kadar da zaten yapmaya hazır olduğumuzu ve yapmaya devam edeceğimizi de buradan bir kez daha ifade etmek isterim.

Komisyonumuzda bugün kabul edilen kanun tekliflerine ilişkin, hazırlanacak raporlara ilişkin muhalefet şerhi vermek isteyen üyelerimizin (2/2845) esas numaralı teklife ilişkin şerhlerini en geç 15 Ocak 2025 Çarşamba günü saat on bire kadar, diğer tekliflere ilişkin şerhlerini ise en geç 16 Ocak 2025 Perşembe günü saat on beşe kadar Başkanlığa göndermelerini rica ediyoruz.

Komisyon üyelerimize, Bakan Yardımcılarımıza ve Bakanlıklarımızın çok değerli temsilcilerine, yine, Komisyonunda emek veren tüm değerli arkadaşlarımıza ve basın mensuplarımıza tekrar teşekkür ediyorum.

Bir sonraki Komisyon toplantısında görüşmek üzere iyi akşamlar, iyi çalışmalar diliyorum.

Değerli arkadaşlar, gündemimizde görüşülecek başka bir konu bulunmamaktadır. Eğer sizler tarafından da gündeme getirilecek ilave bir husus yok ise -yok gördüğüm kadarıyla da- Dışişleri Komisyonunun 28'inci Yasama Dönemi 13'üncü Toplantısını kapatıyorum.

Kapanma Saati: 19.34